

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Periodinis leidinys Nr. 29 (36)

1951-1953 metais išleisti 7 numeriai. Atkurtas 2001 metais.

2016 metų gruodis

TURINYS

ŠLB GYVENIMAS IR VEIKLA

Ir vėl gruodis, ir vėl mažuosius aplankė Kalėdų senelis	2
Kalėdinė akcija 2016. Kalėdos - stebuklų ir gerų darbų metas	4
ŠLB fotografijų parodos kelionė po Lietuvą 2016 m.	5
ŠLB paroda Telšiuose: „Pamatykite, ką matome ir jaučiame mes“	6
Koncertas, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio rėmimo fondui	7
ŠLB Fondo „Lietuvai - 100“ naujienos	9
Šveicarijos lietuvių jaunimas buriasi organizuotai veiklai	9
„Pagranduko“ lankytojų vis daugėja	11
Ciuricho Lietuviškos knygos klubas klaidžiojo po Stokholmą	12
XI Benelux sporto žaidynės Briuselyje	13

Joninės Šveicarijoje – kasmet be lietaus	14
Tik nepabūgę permainingo oro susirinko į „Rudenėlio šventę“	14

GYVENIMAS UŽ ŠLB RIBŲ

Šveicarijos Konfederacijos diplomatinio santykių su Baltijos šalimis atkūrimo ir Parlamentinės grupės „ProBaltikum“ įsikūrimo 25-mečio minėjimas	15
„Geros dienos!“ linkėjimai Bazelyje	16

NAUJIENOS IŠ LR AMBASADOS BERNE IR NUOLATINĖS MISIJOS ŽENEVOJE

Liepos 6-osios, Mindaugo karūnavimo dienos, minėjimas LR Ambasadoje Berne	17
„Tarp Vilniaus ir Berno“ Šveicarijos - Lietuvos diplomatinio santykių atkūrimo 25-mečio minėjimas ambasadoje rugsėjo 21 d.	18
Laisvės sūnaus saulėlydis Šveicarijoje – naujoje V. Zeitler knygoje	18

Naujienos iš Nuolatinės Misijos Ženevoje: Ambasadoriaus Andriaus Krivo prisistatymas	19
Julijono Urbono meninio projekto pristatymas CERNe	20

ŠLB NARIŲ ATMINIMO IŠSAUGOJIMAS IR PAGERBIMAS

Praeitų metų kauburėliai pasipuošė lietuviškais paminklais Šveicarijoje	21
Šveicarijos lietuvių tapytojos Juzės Katiliūtės gimimo 100-ųjų metinių minėjimas Marijampolėje	21
Kun. Jonas Juraitis – kokį jį pažinojo giminės, studentai ir kolegos Lietuvoje (1991-2000) Konferencija VDU, skirta kun. J. Juraičio gimimo 90-osioms metinėms	23
Lietuvoje gyvas prof. Juozo Ereto atminimas. VDU paminėtos jo 120 - osios gimimo metinės.	25
ANONSAI	27
SVEIKINIMAI, ADRESAI	28

Kun. Jono Juraičio (1926-2010) „Išmelsta ir išdrebėta išmintis“ (Kaunas, Artuma 2016). 1980 m. gruodžio 14 d. homilija „Suvokta žvakių šviesoje: mes - giminingi“

„Brigo jaunimo namai vėl kviečia lieti žvakes. Tai nuostabus užsiėmimas. Ne tik kursto norą išmokti padaryti. Juk žvakės ne tik gaminamos. Jos taip pat degs ir prisidės prie bendrystės. Vienas iš vertingiausių žmogaus išgyvenimų yra sėdėjimas aplink ugnį. Vienišos žvakės šviesa surikiuoja žmones į ratą, nuteikia taikiai. Ugnis traukia visų akis į save. Ji leidžia šešėliams susiliesti ir pajusti tai, ko neįmanoma išreikšti žodžiais: toje šviesoje suvokiame, kad esame giminingi. Platono išsakyta nuojauta, kas esame kilę iš to, kas dieviška, kelias akimirkas tampa palaimą teikiančiu tikrumu“.

Šv. Kalėdų naktį, o ir visą Adventinį laikotarpį, susitelkime apie žvakę, tegu sušildo mus ta trapiai plevėnanti liepsnelė, pripildo suvokimu, kad esame giminingi. Giminingi tarp savęs, susikūrę gyvenimą ne tėvynėje, giminingi su tais, kurie nuolat laukia „tikruosiuose“ namuose.

„Ir vėl gruodis, ir vėl mažuosius aplankė Kalėdų senelis“

JŪRATĖ
CASPERSEN

Šiandien gruodžio 6-oji. Tai diena Š- kai mūsų miestelyje, o ir visoje Šveicarijoje, vaikus ir suaugusius viešose vietose ir parduotuvėse sveikina ir šokoladus bei mandarinus dalina Samichlaus (St. Nikolaus). Netoliese šmirinėja ir Schmutzli's, atkreipdamas į save dėmesį, kad negeriams vaikams bet kada gali pagrumoti rykšte. Tai šveicariškas Kalėdų senelis, kuris ant galvos dėvi aukštą vyskupo kepurę, o rankose laiko ilgą lazda. O jo padėjėjas – ilgu rudu apsiaustu, suodžiais išteptu veidu ir dažnai rankose su maišu. Kam? Ogi išdykusiems vaikams į mišką išsinešti.

Šįvakar šių svečių sulauks daugelyje namų, kuriuose vaikučiai, paruošę daineles ir eilėraštukus, piešinėlius ir linkėjimus, nekantriai ir su baime lauks pabeldimo į duris. Mažyliai žino, kad pirma Samichlaus išsitrauks savo didelę knygą, išvardins kiekvieno visų metų „nuodėmes“ (nevalgei daržovių, neruošei pamokų, neklausei mamos, pešėsi su broliu, atėmei saldainį iš sesers ir pan.), bet ir akimis seks Schmutzli': ar tų

nuodėmių užteks, kad jis pradėtų tapšnoti maišą. Atlėgsta širdis, kai Samichlaus atverčia kitą lapą savo knygoje – o ten jau visa eilė gerų darbų surašyta! Po „moralo“ dar leidžia vaikučiui pasižadėti, kad negerų darbų sąrašas mažės, o gerų tik didės, ir įteikia maišelį su šokoladais, riešutais ir mandarinais.

Ta viešnagė ne visiems baigiasi geruoju. Vienas pagyvenęs šveicaras pasakojo, kad jam esant 10-ties ir gan gyvybingam vaikui, tėvai padarė nemalonią staigmeną: leido Schmutzli'ui įkišti jį į maišą ir išsinešus paleisti tik su kojine sniegu per pora gatvių parbėgti namo.

Gruodžio 24-ąją šveicariukus aplankys ne Kalėdų senelis, o angeliukas Christkindli, papuoš namuose, vaikams nematant, eglutę ir atneš dovanų.

Nors labai gražios ir įdomios kalėdinės tradicijos Šveicarijoje – jos, ne toje kultūroje gimusiems ir augusiems, nėra įprastos. Net ir keletą dešimtmečių čia išgyvenęs ilgiesi to kitokio Kalėdų senelio – visad linksmo, gero ir su pilnu maišu dovanų. Bent jau mūsų namuose vaikai maldaudavo neįsileisti Samichlaus'o su Schmutzli'u ir gruodžio 6-ąją apeidavo parduotuvių centrus dideliu lanku.

Danutės Gudauskienės nuotraukose - Advento šventės Berne akimirkos.

Tad jau seniai seniai Šveicarijos lietuvių bendruomenėje pradėjo lankytis geras ir linkmas Kalėdų senelis. Jo laukimą sustiprindavo tai, kad jis visada atkeliavo iš Labanoro girios, atnešdavo šeimų linkėjimus, o prieš keletą metų pradėjo atnešti ir lietuviškas (Šiaulių „Rūtos“) dovanėles.

Šių metų ŠLB Advento šventė vyko Berne gruodžio 3-ąją. Naujai persikėlėme į Paulius bažnyčios parapijos patalpas. Jos erdvia, lengvai pasiekiamos iš visų Šveicarijos vietų greitkeliais. O svarbiausia, ši parapija siūlo tradicinį kalėdinį žvakių liejimą vaikams. Tai labai mėgiama ir sureikšminama tradicija (žr. ištrauka iš kun. Jono Juraičio homilijos). Ir tuo aspektu norisi praturtinti mūsų kasmetinį jaunų šeimų su vaikučiais Adventinį susitikimą.

Į šventę organizatoriai vyko kiek nerimaudami, nes tikriausiai pirmą kartą mūsų bendruomenės istorijoje į Advento šventę užsiregistravo tiek norinčių dalyvauti, kad salė sunkiai galėjo sutalpinti - daugiau nei 140 dalyvių, iš jų daugiausiai – vaikučiai.

Redakcijos žodis

Artėjame prie 2016-ųjų pabaigos.

Kaip paprastai, žurnalo žiemos numeryje apžvelgiame antrojo pusmečio bendruomenėje vykusius renginius, pasidžiaugiame pasisekusiais projektais, pasidalijame jau po švenčių planuojamais susitikimais.

Pastorėjęs mūsų žurnalas reiškia, kad šis į pabaigą einas pusmetis buvo pilnas aktyvios veiklos ne tik mūsų bendruomenėje, bet ir šalia mūsų veikiančiose organizacijose, su kuriomis draugaujame ir bendradarbiaujame.

Mūsų tradicines šventes – Joninių/Rasų ir Advento – kasmet atrandame iš naujo, sulaukiame ne tik naujų dalyvių, bet ir papildome naujomis spalvomis. Tautiečių padaugėjimą bei sujudimą pajutome padidėjusiu aktyvumu burtis ir veikti naujomis formomis. Šveicarijos lietuvių jaunimas padarė pirmą žingsnį, bandydami susiburti organizuotai ir bendraminčius telkiančiai veiklai, o „Jaunų šeimų klubas“ sukvietė šeimas į jau tradicine tapantią Rudenėlio šventę. Mūsų sportininkai rungėsi su Benelux'o šalyse gyvenančiais tautiečiais, o Ciuricho Lietuviškos knygos klubas savo veiklos 15 metų jubiliejų pažymėjo kelione į Stokholmą.

ŠLB parengta fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo 100-sioms metinėms paminėti, sėkmingai pradėjo savo viešnagę Lietuvoje ir nuo liepos mėnesio jau aplankė 6 vietas. Dviejose iš jų – ji buvo mūsų bendruomenės buvusių narių jubiliejinių minėjimų programos dalimi. Šio bendruomenės ilgalaikio projekto paramai buvo surengtas koncertas Berne, kuriame dalyvavo mūsų bendruomenės jaunieji talentai ir svečiai iš Klaipėdos.

Gyvenimas už ŠLB ribų praeitą pusmetį buvo pažymėtas Šveicarijos ir Lietuvos diplomatinių santykių atkūrimo 25-mečiui skirtais renginiais, kuriuose gausiai dalyvavo ir Šveicarijos lietuviai. Buvome pakviesti į naujo ambasadorės V. Zeitler istorinio romano išleidimo proginį susitikimą Berne ir į įdomaus lietuvių menininko J. Urbono kūrybos pristatymą Ženevoje.

Džiaugiamės, kad Šveicarijos lietuviai išlaiko glaudų ryšį su tėvyne, atiduoja jai priklausančią duoklę, ir kad Lietuva saugo jų atminimą. Net trys jubiliejiniai renginiai buvusiems Šveicarijos lietuviams įvyko Lietuvoje 2016 m.

Apie visa tai kviečiame paskaityti šiame žurnalo numeryje. Taip pat susipažinti su nauju Lietuvos Respublikos ambasadoriumi prie JT biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje Andriumi Krivu. O naujuose 2017 m. kalendoriuose kviečiame jau šiandien pasižymėti visas Anonsuose skelbiamų renginių datas ir gausiai dalyvauti tautiečių Šveicarijoje susitikimuose.

Ramių Kūčių, linksmų Šv. Kalėdų ir malonių akimirkų, skaitant „Šveicarijos lietuvių žinias“.

ŠLŽ redakcijos vardu,
Jūratė Caspersen

Kalėdų senelis iš Labanoro girios visiems, net ir pačiam mažiausiam (4 mėn.) atnešė lietuviškų dovanėlių. Vaikučiai patys papuošė eglutę (padovanotą LR ambasados), deklamavo, dainavo dainėles. Ciuricho lituanistinis darželis – mokyklėlė „Pagrandukas“ Kalėdų seneliui ir visiems svečiams padovanojo spektaklį „Pirštinė“. Kiekvienas mažylis atskirai turėjo progos su Kalėdų seneliu pabendrauti ir išsirinkti sau Kalėdinę dovaną. Juk Kalėdos – stebuklų metas!

Buvo ir tokių drąsuolių, kurie pasakė: „Šiomet, Seneli, neturėjau laiko, bet kitais metais aš Tau ilgą eilėrašutą padeklamuosiu“. Kitas rusiškai kalbėjęs berniukas paklausė, ar Kalėdų senelis iš Lietuvos suprantas rusiškai ir, kai sulaukė Senelį atsakant rusiškai – labai apsidžiaugė. Dar kitas šešiametis berniukas į Kalėdų senelio klausimą, kodėl jam patinka Kalėdos, atsakė: - „Man patinka Kalėdos, nes tada tvarkome namus ir puošiamė eglutę“ (vis dar ne dovanos svarbiausia).

Džiaugiamės, kad šventė praėjo sklandžiai su tiek daug dalyvių iš daugelio Šveicarijos kampelių. Veikė Kalėdinė mugė ir „mamyčių turgelis“, kuriame surinktomis lėšomis parems labdaros fondą „Mamų unija“ Lietuvoje, kuris rūpinasi vėžiu sergančiais vaikais.

Visos ŠLB vardu, nuoširdžiai dėkojame šventės organizatoriams: ŠLB valdybos nariams Vilmai Kinčiūtei Kern, Danguolei Kappich ir Sauliui Damčikui. O taip pat - ištikimiems šios šventės pagalbininkams: Ritai Kaufmann, Linai Malinauskaitei, Elitai ir Stefan Künzi bei visiems tėveliams, prisidėjusiems gaminant gardžiausias vaišes ir tvarkant salę.

Iki kitų metų Advento šventės! Vėl gruodžio pirmą šeštadienį! Ir vėl Berne! Juk Kalėdų senelis iš Labanoro girios pažadėjo kitąmet vėl atkelti aplankyti Šveicarijos lietuvių ir atvežti taip laukiamų dovanų iš Lietuvos.

Kalėdinė akcija 2016. Kalėdos - stebuklų ir gerų darbų metas!

KRISTINA SCHNEIDER

Visus visus kviečiam prisijungti prie Kalėdinės akcijos!

Kartais tereikia tiek mažai, kad širdyje nušvistų laimės kibirkštėlė. Ilgai ieškojusios ir planavusios, mes, jaunos lietuvės mamos, nusprendėm imtis iniciatyvos ir širdžiai mielos veiklos, kuri ne tik mums, bet ir kitiems suteiktų džiaugsmo. Keli straipsniai spaudoje ir mums kilo mintis paremti Mamų Unijos fondą Lietuvoje, kuris rūpinasi vėžiu sergančiais vaikais. Idėja greitai gimė mūsų galvose. *Mamyčių turgelis* – tai, ką mes tikrai galime įgyvendinti.

Prasidėjo rūbėlių rinkimas, jų rūšiavimas, etikečių klijavimas. Rugsėjo 7 d. įvyko taip ilgai lauktas turgelis, kurio metu buvo surinkti CHF 336.00. Už juos bus nupirktos dovanėlės Advento kojinautėms, kurios kabos ant kiekvienos palatos durų. Į jas kasdien ligoniukams nuo nykštukų bus įdėtos mažos dovanėlės.

Apsidžiaugėme, kai ŠLB valdyba pasiūlė mūsų idėją paskelbti visos bendruomenės 2016 m. Kalėdinė labdaros akcija. *Mamyčių turgelis* veikė ir per ŠLB Advento šventę. O

Kalėdinė akcija aukomis vyks iki pat Šv. Kalėdų – gruodžio 25-osios.

Kalėdos - stebuklų ir gerų darbų metas!

Aukus galima pervesti į ŠLB sąskaitą, pažymint „Kalėdinei akcijai 2016“:

Litauische Gemeinschaft

8050 Zürich

Zürcher Kantonalbank

8010 Zürich

IBAN: CH3800700110001300891

SWIFT (BIC) ZKBKCHZZ80A

Kiekvienas Jūsų paaugotas franks bus panaudotas pradžiuginti vėžiu sergantį vaiką Lietuvoje. Dėkojame iš anksto visiems neabejingiems, geriems ir dosniems tautiečiams, o ligoniukams linkime kuo greičiau pasveikti.

Jei turite klausimų, prašome kreiptis į Kristiną Schneider 079 917 98 78 arba Laurą Navikaitę 079 135 93 71

**mamų
unija**

ŠLB fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ viešnagė Lietuvoje 2016 m. ir 2017 m. pradžioje

ŠLŽ INFORMACIJA

ŠLB parengta fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“ 2016 m. jau aplankė 6 vietas. Premjera įvyko liepos 17d., minint Pasaulio lietuvių vienybės dieną pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos dvare – muziejuje Užugirio kaime Ukmergės rajone.

Jau sekančią savaitę paroda išvyko į Telšių miesto Menų inkubatorių, kur parodos atidarymu prisidėjome prie Telšių – 2016 m. Lietuvos kultūros sostinės ir Durbės mūšio 756-ųjų metinių paminėjimo šventinių renginių.

Rugpjūčio gale paroda „sugrįžo“ į Ukmergę, kur visą rugsėjį buvo eksponuojama Ukmergės kraštotyros muziejaus galerijoje. Prieš išvykdamas iš Ukmergės, ekspozicija dar kartą trumpam svečiavosi Antano Smetonos dvare-muziejuje.

Spalio mėnesį parodos laukė Vytauto Didžiojo universitetas, kur „Lietuvių Šveicarija“ tapo minėjimo, skirto prof. Juozo Ereto 120-osioms gimimo metinėms paminėti, dalimi.

Nuo 2016 m. lapkričio 11d. beveik keturias savaites paroda viešėjo Pagėgių savivaldybės viešojoje bibliotekoje, o metų pabaigai, ji išvyko į Marijampolės Kultūros centrą, kur gruodžio 8 d. buvo minimas Sūduvos krašto žemietės, ilgametės Šveicarijos

Parodos skrajutėje prisistato fotografijų autoriai.

lietuvių bendruomenės narės, tapytojos Juzės Katiliūtės 100-osios gimimo metinės.

Paroda „Lietuvių Šveicarija“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui, netikėtai įgavo papildomą reikšmę. Ja pagerbiame ir Lietuvos valstybės atkūrimui prisidėjusias asmenybes, susijusias su Šveicarija ar Šveicarijos lietuvių bendruomene. Istorinė parodos dalis – kaip tik ir yra apie tų asmenybių sukurta Šveicarijos lietuvių bendruomenę. Džiugu, kad tokiu būdu galime prisidėti prie Lietuvoje minimų asmenybių jubiliejinių švenčių.

2017 m. sausio mėnesį paroda svečiuosis M. K. Čiurlionio name – muziejuje Vilniuje, o vasario mėnesį paroda pagerbs 1918 m. Nepriklausomybės Akto signatarą dr. Jurgį Šaulį, jo vardu pavadintoje Veiviržėnų gimnazijoje

Klaipėdos rajone.

2017 - ujų kovo 3d. paroda bus pristatyta Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje Vilniuje, kur esame pakviesti dalyvauti renginių cikle „Lietuviški ženklai Europos kultūrose“, o balandžio mėnesį paroda planuojama Kauno miesto muziejuje.

„Lietuvių Šveicarija“ sieks keliauti po Lietuvą visus keturis Lietuvos valstybės atkūrimo jubiliejinius metus ir aplankyti daugelio Lietuvos miestų ir kaimelių kultūros centrus, viešąsias bibliotekas, švietimo įstaigas ir muziejus, papasakoti apie ŠLB veiklą ir pristatyti šiandieninius Šveicarijos lietuvių kūrėjus tėvynainiams. Tai mūsų tiltas į Lietuvą, švenčiančią savo atkurtos valstybės jubiliejų.

Ekspoziciją sudaro 44 fotografijos, apimančios tris sritis – ŠLB istorinę, Šveicarijos tradicijų ir šalies gamtos scenas. Parodoje – istorinės veiklos atvaizdų koliažai ir 10 fotografų autoriai darbai. Istorinės dalies koliažus montavo parodos rengėjos Diana Brunner ir Ilona Katkienė. Parodos eksponavimą Lietuvoje koordinuoja Jūratė Caspersen.

Parodos pristatymas Pagėgiuose 11.11.2016. Astos Andriulienės nuotrauka.

ŠLB paroda Telšiuose: Pamatykite, ką matome ir jaučiam mes

ALDONA
PETRAUSKIENĖ

Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetis ne už kalnų. Minėjimo programa jau yra prasidėjusi ir bus tęsiama, nes šio įvykio svarba ypatinga, renginių gausa didžiulė, apimanti visą pasaulį, kur yra bent keletas lietuvių.

Pirmoji Šveicarijos lietuvių bendruomenė savo veikla pradėjo šiai datai skirtus renginius Lietuvoje dar liepą. Žemaitijos sostinėje Telšiuose kilnojama fotografijų paroda: „Lietuvių Šveicarija“ išpūdingai papildė kiekvienai šaliai, o ypač Lietuvai svarbios Lietuvos karybos dienos ir Durbės mūšio paminklo atidengimo renginius.

Susidomėjimas paroda buvo nenumatytai didžiulis, kitaip būtų organizatoriai pasirūpinę gausesnį būrį lankytojų talpinamomis patalpomis. Kuklios Telšių meno inkubatoriaus patalpos nesutalpino visų norinčių dalyvauti renginyje.

Su Šveicarijos grožiu įsivaizduojamai esame supažindinti Maironio poezijoje, kitų ten pabuvusių Lietuvos menininkų ir visuomenės veikėjų darbuose.

44 kruopščiai atrinktų nuotraukų kompozicija papuošė visas patalpos sienas. Vienos iš parodos organizatorių Vilmos Kinčiūtės-Kern gimtinė yra Telšiai, todėl jos pastangų dėka telšiškiečiai parodą galėjo išvysti pirmieji.

Išsamiam kiekvieno eksponato pristatymui Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jūratė Caspersen skyrė sukoncentruotą paaiškinantį apibūdinimą. Jame atsispindėjo ir šioje bendruomenėje

vykstančios veiklos svarba kiekvienam Šveicarijoje gyvenančiam lietuviui. Ekspozicijoje iš viso yra 44 nuotraukos, paruošta nemažai koliažų. Tai: Danutės Gudauskienės, Ilonos Katkienės, dr. Lijanos Tagmann, Dianos Brunner, Rimo Sukarevičiaus, Ritos Meyer, Laimos Jokimaitės – Tikuišienės, Felikso Ostapenko, Eglės Dranevičienės, Vilmos Kinčiūtės – Kern darbai.

Iš darbų tematikos juntamas autorių noras visos savo veiklos atspindžiais pasidalinti su Lietuvoje esančiais. O juk nuotraukose – pati tikriausia realybė pažintine prasme. Tai – įtikinamiausia meno rūšis.

Parodos „Lietuvių Šveicarija“ fotografijos susistemintos į dvi dalis. Pirmojoje siekiama atvaizduoti Šveicarijos lietuvių gyvenimą praeityje, jų pasiaukojančią veiklą tautinio tapatumo, kalbos ir kultūros išsaugojimui. Iš nuotraukų į mus žvelgia nusipelnusios asmenybės, nes ir jų tuometinė veikla prisidėjo prie mūsų esamos Lietuvos nepriklausomybės. Iš šios istorinės fotografijų dalies sužinome apie leidinį „Šveicarijos lietuvių žinios“ (leidinio viršelį 1951-2001-2011), karo pabėgėlius 1945 m. Yverdon'e ir Cossonay darbo stovyklose, lietuvišką šokių ansamblį „Viltis“, sporto klubus ir kt. Čia atsispindi ir šiuolaikinės Šveicarijos lietuvių bendruomenės veiklos prioritetas – išsaugoti tų asmenybių įamžinimą

Roko Kinčiaus nuotraukoje - Telšių miesto meras Petras Kuizinas įteikia parodos dalyvei telšiškei Vilmai Kinčiūtei Kern padėkos raštą.

ŠLB parodos atidarymas Telšiuose
22.07.2016, Roko Kinčiaus nuotrauka.

(„Memorialinės lentos lietuviams Šveicarijoje“). Žiūrovą žavi nūdienes Šveicarijos lietuvių gyvenimo aktualijos ir reiškiniai. Ypač daug dėmesio skiriama buvusių ir esamų lietuvių rašytojų kūrybai (ŠLB knygos „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“; knygos apie Šveicarijos lietuvius ir lietuvius Šveicarijoje“)

Lietuvių kalbos ir kultūros puoselėjimui skiriamas dėmesys atsispindi nuotraukose, pasakojančiose apie lietuvių kalbos konferenciją Šveicarijoje, naujų knygų pristatymus, lietuviškos knygos klubą ir t.t.

Išsami bendruomenės kasdieninių patirčių, kūrybos bei lietuviškas tradicijas tęsiančių šventinių renginių fiksacija.

Meninėje ekspozicijos dalyje dominuoja Šveicarijos gamta ir tradicijos. Tai noras atvaizduoti tą nuostabią Šveicarijos gamtą prie kurios grožio priprasti neįmanoma, nes jis išpūdingas ir kaskart paslaptinai kintantis. Tai ir kalnų vaizdai visais metų laikais, Šveicarijos piramidės, Keturių Kantonų ežeras, Lavo vynuogynų terasos, Areuse tarpekliis, vienos seniausių šveicariškų amatų ir tradicijų – sūrio gaminimas, iš kalnų grįžtančių karvių šventės tradicijos ir daug kitų gamtos ir tradicijų vaizdų.

Šiame foto parodos cikle atsispindi ryškūs meniniai autorių sugebėjimai. Ir perteikimo subtilumai. Tai tarsi parodos autorių išreikštų norų apibendrinimas: ką kaskart matome Šveicarijoje – rodome jums Lietuvoj.

Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos ir Klaipėdos licejaus jungtinis choras bei solistai, vadovaujami Aušros Niparavičienės ir koncertmeisterės Gėjos Žižiūnienės, atvežė puikią lietuviškų dainų programą. Ilonos Katkienės nuotrauka.

Koncertas, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio rėmimo fondui

ARŪNAS
VISMANTAS

Saulėtą rugsėjo 25 – osios dienos popietę Berno senamiestyje pro pravirus prancūzų reformatų bažnyčios langus nuskambėjo: „Bijūnėlis žalias, bijūnėlis gražus, bijūnėlio žali lapai, raudoni žiedeliai... Bernužėlio, kaip bijūno, raudoni veideliai...“ Čia Šveicarijos lietuvių bendruomenė susirinko į paramos renginį, skirtą Fondo „Lietuvai - 100“ rėmimui. Bendruomenę aplankė ir gausus jaunimo kolektyvas iš Lietuvos. Keturiasdešimties jaunuolių ir kelių mokytojų iš Klaipėdos grupė, autobusu įveikusi daugiau kaip 2000 kilometrų, tą sekmadienį tapo ilgai lauktais bendruomenės svečiais. Bet apie viską paeiliui...

Į renginį susirinko per šimtą tautiečių. Tarp jų - garbūs svečiai: Lietuvos Nuolatinės Misijos prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų

tarptautinių organizacijų Ženevoje ambasadorius Andrius Krivas, LR Garbės konsulas Ciuriche dr. Graziano Pedroja bei renginio globėja Lietuvos Respublikos ambasadorė Šveicarijos Konfederacijoje Valentina Zeitler.

Pirmojoje dalyje Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Jūratė Caspersen pristatė jau pradėtą vykdyti bendruomenės projektą – fotografijų parodą „Lietuvių Šveicarija“. Renginio metu paaukotos lėšos bus skirtos šios parodos transportavimui, ekspozicijų paruošimui ir pristatymui Lietuvoje. Tai - 44 fotografijų ir fotokoliažų paroda, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo 100-osioms metinėms.

„Parodos eksponatus sukūrė mūsų bendruomenės nariai, tie, kurie eina į darbus, augina vaikus, prižiūri šeimas, bet kartu nepamiršta, kad būtina išlikti lietuviu. Tai mūsų tiltas į Tėvynę, netrukus minėsiąsį savo valstybės šimtmetį“ – sakė ŠLB valdybos pirmininkė J. Caspersen. Parodoje eksponuojamos Danutės

Gudauskienės, Ilonos Katkienės, dr. Lijanos Tagmann, Dianos Brunner, Rimo Sukarevičiaus, Ritos Meyer, Laimos Jokimaitės – Tikuišienės, Felikso Ostapenko, Eglės Dranevičienės, Vilmos Kinčiūtės – Kern fotografijos. Tikėtina, kad paroda keliaus per Lietuvą ketverius metus.

Po virtualios parodos ir jos dalyvių pristatymo ŠLB renginį koncertiniais pasirodymais tęsė jaunieji Šveicarijos lietuvių talentai. Dešimtmetė Almantė Nevulytė iš Berno mokosi British school, o prieš atvykdamą į Šveicariją ji mokėsi M.K. Čiurlionio meno mokykloje fortepijono specialybės. Dabar mergaitė mokosi groti pianinu savarankiškai. Almantė atliko Edvardo Grygo „Arijetę“ op.12/nr.1. Kita jaunoji atlikėja – vienuolikmetė Saulė Damčikaitė. Saulė muzikuoja jau šešerius metus ir pati bando kurti muziką bei dainuoti. Koncerte Saulė fortepijonu atliko Liudvico Einaudi kūrinį „I Giorni“. Jorė Dranevičiūtė – dvylikametė iš Buchs (St. Galleno kantone). Ji ne tik muzikuoja kartu su broliu, bet ir baigia rašyti pirmąją

savo knygą, kuriai iliustracijas kuria irgi pati. Koncerte Jorė pagrojo Claude Debussy „The Little Negro“ ir Franz Chopin „Prelude e-mol op. 28, Nr.4. Sešiolikmetė Radvilė Nevulytė – jau į profesionalųjį muzikavimą pasukusi bernietė. Jos meilė smuikui įrodo pelnyti prizai ir apdovanojimai. Radvilė tapo Lietuvos nacionalinio Balio Dvariono konkurso laureate. Ji yra Sauliaus Sondeckio tarptautinio jaunųjų smuikininkų konkurso prizininkė. Šiais metais pelnė 2-ąją vietą Šveicarijos jaunųjų muzikų konkurse. Radvilė atliko Brucho koncerto 1 dalį. Jai fortepijonu akomponavo Neringa Balnytė. Jaunųjų talentų pasirodymą virtuosiškai vainikavo mūsų tautiečių duetas „TUTTO a DIO“. Jame altu groja Greta Staponkutė, akordeonu – Augustinas Rakauskas. Abu atlikėjai – Lozanos Muzikos akademijos magistrantai. Jie drąsiai ir originaliai interpretuoja įvairių laikmečių ir žanrų muziką. Tai įvertinta daugybe įvairių prizų bei apdovanojimų tarptautiniuose ansamblių konkursuose. Tadien Greta ir Augustinas atliko A. Vivaldi „Žiema“, A. Piazzolla „Le Grand Tango“ ir S. Cincadze „Chorumi“.

Po puikios pirmosios koncerto dalies, antrojoje - žiūrovų laukė tikra emocijų jūra iš Klaipėdos. Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos ir Klaipėdos licėjaus jungtinis choras bei solistai, vadovaujami Aušros

Niparavičienės ir koncertmeisterės Gėjos Žiziūnienės, atvežė puikią lietuviškų dainų programą.

Su pirmaisiais choro garsais salė prisipildė nuostabių ir šiltų emocijų, o klausančiųjų akyse suspindo ašaros. Ir ši nuotaika išliko viso koncerto metu. Talentingos ir patyrusios pedagogės darbas, jaunatviškas dainininkų nuoširdumas, kiekvieno mūsų lietuviškuose genuose užkoduota melodija, dainų tekstai ir, žinoma, nostalgija mylimai Lietuvai – nepaliko abejingų.

Po koncerto kalbėjomės su viena iš chorisčių Aušrine. Ji sakė: „Žiūrėjau į tas verkiančias moteris ir buvo labai sunku dainuoti. Stengiausi, vos laikiausi, kad pati nepravirkčiau. Bandžiau prisiminti kokią juokingą istoriją. Buvo taip sunku suvaldyti emocijas. Kartu buvo ir gera, ir graudu“.

Visi buvę koncerte išgyveno nuostabias ir nepamiršamas akimirkas. Dainų žodžiai ir melodijos sujungė visų širdis, kiekvienoje palikdamos dar daugiau šilumos, gerumo ir artumo. Renginys buvo puikus, ir taip būna visada, kai jame susirenka ir savo pastangas sutelkia tiek geros valios tautiečių.

LB valdyba dėkoja visiems dalyvavusiems ir prisidėjusiems. Už renginio globą nuoširdžiai dėkojame

Lietuvos Respublikos ambasadorei Šveicarijos Konfederacijoje Valentinai Zeitler. LR Ambasada Šveicarijoje prisidėjo prie renginio, padengiant salės ir fortepijono nuomos išlaidas. Taip pat dėkojame gerbiai ŠLB senjorei Ruth Hofer-Dargužienei už paramos aukcionui padovanotą savo tautinį kostiumą, kurį įsigijo ŠLB narė Valdonė Meylan. Dėkojame jauniems lietuvių talentams, studentams ir Klaipėdos gimnazistams muzikavusiems koncerte be honorarų. Ačiū už lietuviškas vaišes, surengtas po koncerto, kuriomis rūpinosi ŠLB nariai Saulius Damčikas, Vilma Kinčiūtė-Kern, Danguolė Kappich ir vietinėms bernietėms padėjusioms viską vėl sutvarkyti.

Didžiulė padėka visiems buvusiems renginyje ir aukojusiems Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio rėmimo fondui.

Rimo Sukarevičiaus nuotraukoje - Neringa Balnytė akomponuoja Radvilei Nevulytei.

Ilonos Katkienės nuotraukoje - koncerto klausytojai įdėmiai klauso Jūratės Caspersen parodos pristatymo.

ŠLB Fondo „Lietuvai - 100“ naujienos

VILMA
KINČIŪTĖ
KERN

Pirmasis Šveicarijos lietuvių bendruomenės ir ŠLB Fondo „Lietuvai - 100“ finansuojamas projektas skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio paminėjimui, ŠLB fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“, nuo liepos mėnesio sėkmingai ir be pertraukos keliauja iš vieno Lietuvos miesto į kitą, iš didesnės parodų salės į mažesnę ir atvirkščiai. Sulaukėme pagyrimo ir malonių padėkos žodžių. Tai rodo, kad mūsų darbai yra matomi, vertinami ir reikalingi. Jūsų geranoriškumas, jūsų noras garsinti Lietuvą, jūsų noras garsinti ŠLB veiklą ir jūsų aukos leidžia tai įgyvendinti!

Širdingiausias AČIŪ visiems prisidėjusiems prie šios parodos parengimo ir pristatymų Lietuvoje.

ŠLB valdybos vardu noriu padėkoti aukotojams nuo gegužės 19 d. iki gruodžio 10 d.:

Ingridai Lüönd (CHF 100.-), anonimiam aukotojui (CHF 80.-),

Jurgai Sakalauskaitei Meier (CHF 50.-), Augenijai Thormann (CHF 40.-) Ritai Kaufmann (CHF 20.-)

ŠLB Fondo „Lietuvai-100“ rėmimui Šveicarijos lietuvių bendruomenė š. m. rugsėjo 25 d. surengė paramos koncertą Berne, kuriame koncertavo Šveicarijos lietuvių jaunieji talentai ir jungtinis Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos ir Klaipėdos licejaus choras.

ŠLB valdybos vardu nuoširdžiai dėkojame:

Renginio globėjai Lietuvos Respublikos ambasadorei Šveicarijos Konfederacijoje Valentinai Zeitler.

Ruth Hoffer, padovanojusiai savo tautinius rūbus Šveicarijos lietuvių bendruomenei, kurie buvo parduoti aukcione paramos koncerto metu ir fondą „Lietuvai-100“ papildė net CHF 510.-

Arūnui Vismantui, suorganizavusiam moksleivių choristų kelionę ir jų priėmimą bei užėmimą Šveicarijoje.

Dėkojame visiems visiems, prisidėjusiems prie koncerto parengimo, Apéro paruošimo.

Nuoširdžiai dėkojame aukotojams koncerto metu:

Valdonei Meylan už aukcione įsgytus tautinius rūbus (CHF 510.-)

Rūtai ir Andriui Krivams (CHF 100.-)

Linai ir Ramūnui Beniuliams (EUR 100.-)

Eglei ir Audriui Dranevičiams (CHF 100.-)

Virginijai ir Raimundui Šukaičiams (CHF 70.-)

Dr. Graziano Pedrojai (CHF 50.-)

Jes Caspersen (CHF 50.-)

Ilonai Asadauskas (CHF 50.-)

Ritai Kaufmann (CHF 50.-)

Linai Kaiser (CHF 40.-)

Laimai Tikuišienei (CHF 40.-)

Virgilijui Tikuišiui (CHF 40.-)

Rimui Sukarevičiui (CHF 20.-)

Viktorui Vatinui (CHF 20.-)

Nepanorusiems pasiskelbti aukotojams, kurie koncerto metu paaukojo CHF 329.70.

Maloniai kviečiame ir toliau palaikyti bei finansiškai prisidėti prie šio Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį mininčio projekto, planuojančio keliauti po Lietuvą visus keturis (2016-2020) jubiliejinius metus.

Fondo duomenys:

Litauische Gemeinschaft der Schweiz

Konto-Nr. 3500-4.617458.5

Sąskaitos pavadinimas:

LITAUEN - 100

IBAN: CH19 0070 0350 0461 7458 5

Zürcher Kantonalbank

8010 Zürich

Šveicarijos lietuvių jaunimas buriasi organizuotai veiklai

JŪRATĖ
CASPERSEN

Šveicarijoje gyvenančių lietuvių niekad nebuvo daug. Po antrojo pasaulinio karo, čia laikiną prieglobstį suradę apie 200-300 lietuvių, buvo greit Šveicarijos

valdžios „paskatinti“ vykti į didesnius kraštus pastoviam apsigyvenimui. Nevaromi lauk buvo tik lietuvių studentai Šveicarijos universitetuose, nes jie nieko Šveicarijai nekainavo (jie buvo išlaikomi Amerikos lietuvių skirtomis stipendijomis) ir sergantis (dažniausiai džiova), nes juos gynė Raudonasis Kryžius, o kiti kraštai labai sunkiai nedarbingus žmones įsileisdavo.

Tad sovietmečiu čia gyveno tik pusšimtis lietuvių. Nežiūrint jų neskaitlingumo, lietuvių bendruomenės veikla niekad nebuvo nutrūkusi. Jaunas ar pagyvenęs, po studijų Šveicarijoje ar visiškai pakeitę savo specialybes, įgytas prieškarinio Lietuvoje, petys petin dirbo lietuviybės puoselėjimui: organizavo Vasario 16-osios minėjimus, rinko aukas lietuviškos Vasario 16-osios gimnazijos išlaikymui

*Pirmasis Šveicarijos lietuvių jaunimo susitikimas Lietuvos ambasadoje Berne.
Tomo Malinausko nuotrauka.*

Vokietijoje, dalyvavo Pabėgėlių dienos minėjimuose, Europos Lietuvių Studijų savaitėse (ELSS), Rytų Instituto darbe, vertė ir platino lietuvių pagrindžio spaudą tarp Šveicarijos intelektualų.

Studentų organizacijos Šveicarijoje

Tiesa, studentai burdavosi prie Šveicarijos universitetų, ypač kur jų būdavo didesnis skaičius. Pirmoji lietuviška organizacija Šveicarijoje buvo Ciuricho lietuvių studentų draugija „Draugystė lietuviškos jaunuomenės“, įkurta 1898 m. Jų aktyvi tautinė veikla pasireiškė parengimu ir dalyvavimu atskira Lietuvos ekspozicija pasaulinėje Paryžiaus parodoje 1900 m. Tai buvo viena pirmųjų tarptautiniu mastu į viešumą iškelta lietuvių tautos priespaudos ir jos spaudos draudimo pasmerkimo akcijų.

Kita, dar net labiau žymi akademinė lietuvių studentų draugija susibūrė katalikiškame Fribūro universitete 1899 m, pasivadinsi „Rūtos“ vardu. Iš pradžių lietuviai veikė kartu su lenkais, turėjo bendrą biblioteką. Kylant tautinio atgimimo bangai, lietuviai atsiskyrė ir 1915 m. savo draugiją pervadino į „Lituania“. Tai buvo ne tik akademinė bendrija. Ji rūpinosi savo narių ekonominiais reikalais, aktyviai prisidėjo prie lietuvių, nukentėjusių nuo karo šalpos organizavimo, bendradarbiavo rengiant įvairius proklamacinius leidinius. Ir šiandien šios studentų draugijos aktyvią veiklą primena

šimtametė aukso siūlais siuvinėta draugijos vėliava, saugoma Fribūro universiteto vertingiausių relikvijų seife.

Lietuvių studentai būrėsi ir prie Berno, ir kiek vėliau vėl prie Ciuricho universiteto, bet ryškesnės veiklos neišvystė. Po 1990-ųjų nepriklausomybės atstatymo lietuvių skaičius Šveicarijoje pradėjo augti labai palengva. Trumpos mainų ar stipendijų programos neleido įsilieti į kažką pastovesnį. 2003 m. deklaratyvus Lietuvos-Šveicarijos Jaunimo akademinės bendruomenės „Lithuania“ Fribūro universitete atkūrimas užgeso net nepradėjęs veiklos.

PLB ir PLJS – istoriškai viena gimusi iš kitos

Per paskutinį dešimtmetį į Šveicariją atvyksta vis daugiau jaunimo jau ne vien studijoms, bet ir pastoviam gyvenimui. Ne visi randa sau įdomios veiklos lietuvių bendruomenėje, tad poreikis burtis į atskirą bendriją atrodo logiškas. Juk taip 1972 m. JAV gimė ar buvo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) inicijuota Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga (PLJS).

Jaunimas nori pats veikti, išbandyti savo organizacinius gabumus, nebijoti atsakomybės už bendrą reikalą. Bet jiems lietuviybės puoselėjimas nesisieja su pastovių tautinių struktūrų kūrimu, lituanistinio švietimo organizavimu ar tradicijų

išlaikymu. Jų dėmesio centre – bendraminčių susitikimai, aktyvus laisvalaikis, bendrų interesų forumai, galimybės siekti profesinių aukštumų, intelektualinė ir kūrybinė veikla. Šios veiklos nėra priešiškos bendruomenės narių veiklai, bet skiriasi dėmesio sutelktumo sritys, kurias sąlyginai riboja amžius ir šeimyninės padėties skirtumai.

PLJS jaunimą jungia žmonės iki 35 metų. Jaunimo departamentas, kuriojantis jaunimo klausimus, apsibrėžia savo atsakomybės amžių nuo 14 iki 29. Bet iš tiesų – tai ne vien amžiaus riba čia vaidina svarbų vaidmenį. Šiandien žmonės dažnai ilgai studijuoja, nekuria šeimų ar neaugina vaikų iki keturiasdešimties, o tai keičia ir jų požiūrį, ir veiklos pobūdį. Šeimos nesusiaistytam žmogui rūpi kitos veiklos formos, jie laisvesni spontaniškam veikimui, labiau koncentruojasi į asmeninį gyvenimą.

Šiandien organizuotos Pasaulio lietuvių Jaunimo Sąjungos veikia apie 20 - 30 šalių. Jų vadovai kartu su kitų šalių lietuvių bendruomenių pirmininkais kasmet renkasi į Lietuvių Bendruomenių ir Jaunimo Sąjungų pirmininkų suvažiavimus, kas trys metai – į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą. Jaunimo Sąjunga rengia ir savo atskirus PLJS kongresus, renka savo valdymo organus, nusibrėžia veiklos ir bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis gaires. Daugelyje šalių Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungos tamptariai bendradarbiauja, drauge rengia dideles šventes, valstybinių datų minėjimus. Neskaitlingose ar naujose lietuvių bendruomenėse jaunimas veikia išvien su krašto bendruomene.

Šveicarijos jaunimo susitikimas lapkričio 6 d. Berne

Su viltimi laukėme šių metų lapkričio 6 d. LR ambasadoje Berne vyksiančio Šveicarijos lietuvių jaunimo susitikimo. Jį iniciavo PLJS atstovybė Lietuvoje, pasiūsdama moderatorių pravesti mokymus, kurie apimtų aktyvaus jaunimo pritraukimo, motyvacijos ir bendro veiklos planavimo klausimus. Susirinko 10 iki tol mažai ar visai

vienas kito nepažįstančių lietuvių iš Berno, Ciuricho, Bazelio, Lozano ir apylinkių. Profesionaliai moderuojant iš Briuselio atvykusiam Dariui Skusevičiui, buvo diskutuojama apie jaunimo veiklos specifiką, įvardintos sritys, kuriose jiems būtų įdomu veikti. Susitikime dalyvavę trys ŠLB valdybos nariai išsamiai supažindino susirinkusius su Šveicarijos lietuvių istorija, ŠLB nariais ir jų veikla.

Kiekvienas susitikimo dalyvis galėjo identifikuoti veiklos sritis, kuriose jie norėtų veikti. Jas apibendrinus, išryškėjo keturios: **aktyvi sportinė veikla** (bėgimas, žygiai į kalnus, slidinėjimas, plaukiojimas, dviračių žygiai), **kultūrinė veikla** (filmų peržiūros, ekskursijos, lietuviškų ženklų Šveicarijoje lankymas, pažintinės kelionės, susitikimai su įdomiais žmonėmis, literatūra), **muzikinė veikla** (burtis į chorą, kartu muzikuoti, šokti liaudies šokius, drauge lankyti koncertus) **jaunųjų lietuvių mokslininkų/akademikų susibūrimas**.

Susiskirstę interesų grupelėmis, jaunimas aptarė keletą veiklų, kurias sieks artimiausiu metu įgyvendinti, o po to įvertins veiklos formalizavimo reikalingumą. Dabartiniame etape nuspręsta atskiros organizacijos nekurti, o pasivadinti Šveicarijos lietuvių jaunimo klubu. Veiklos koordinatorė yra Agnė Griniūtė, ji ir iniciavo šį susitikimą. Grupė sutarė iš pradžių susikurti uždara FB grupę, bet apie savo veiklą skelbti ir per bendruomenės, ir per kitas lietuviškas FB grupes.

Džiugu matyti, kad Šveicarijoje jaunimas imasi veiklos ir bendraminčių telkimo. Jau ir dabar kviečiame juos prisijungti prie didžiųjų ŠLB renginių ir Šveicarijoje švenčiamų lietuviškų švenčių. Ir jei šiai grupei dėl neskaitlingumo ar kokios kitos priežasties nesinorėtų kurti atskiros organizacijos, mielai kviečiame Šveicarijos lietuvių jaunimo klubo „satelito“ statusu burtis po ŠLB vėliava, nes mūsų siekiai ir veikla yra ištis ta pati arba labai panaši, požiūriai – lengvai suderinami, o amžius čia turi mažiausią reikšmę.

„Pagranduko“ lankytojų vis daugėja

ILONA
TANNO

Kai nebūtais pasaulio kloniais Kateina pasaka rami, suklusta vakaras maloniai, ja džiaugiasi maži ir dideli. Svajonės, šypsenos ir nuostaba užlieja virpulių krutinę. Ir taip man gera prie mamos šalia, lyg muzika jos balsas man, nuo žodžių pirmutinių ...

Vasarai pasibaigus, kaip ir kasmet, Ciuricho, Argau, Berno ir Bazelio kantonų lietuviai su savo mažaisiais susirinko į susitikimus lietuvių kalba į Ciuricho lituanistinį darželį – mokyklėlę „Pagrandukas“.

Bendravimas, savęs ir kitų pažinimas užsiėmimų metu lavina kalbos įgūdžius, suteikia pasitikėjimo savimi ir aplinka. Per temines pamokėles vaikučiai gali save atskleisti muzikoje, teatro projektuose, dailės darbeliuose, bežaidžiant ir besidalijant išpūdžiais. Džiugu, kad vis dažniau matyti vaikai, lydimi ne tik mamų, bet ir tėvėlių, kurie iš tiesų labai pajvairina darželio susitikimus ir įneša savo indėlį į darželio veiklą. Svarbiausia, kad visi bendruomenės nariai kuo

gali prisidėti prie švietėjiškos raidos mūsų mažųjų susibūrimo metu. Taip mes, toli nuo tėvynės, užtikrinsime mūsų atžaloms emociškai ir dvasiškai tą svarbią terpę, kurioje augs Lietuvą mylintys ir gerbiantys žmonės.

Šį rudenį tradiciškai darželyje susitikimai vyko kartą per mėnesį. Gan anksti pradėjome kurti planus žiemos mėnesiams. Pasirengimas jau tradicija tapęs mūsų mažiausiųjų Kalėdiniais pasirodymams subūrė naujus ir jau matytus narius mūsų darželio pamokėlėse. Stengiamės, kad visi norintys vaikučiai galėtų aktyviai dalyvauti šiame renginyje. Labai smagu matyti, kaip noriai vaikai renkasi vaidmenis, ruošiasi namuose ir laukia švenčių, kad galėtų prisidėti prie bendruomenės Metų palydų. Rengiama žiemos pasaka „Pirštinė“, kurioje muzikos mokytojos Ilonos Tanno, pareikalaus itin daug pastangų iš mažųjų aktorių. Juk ne dažnai tenka gyvenant svetur kalbėti ir vaidinti eiliuota lietuvių kalba.

Kiekvieną kart susirinkus, daug motyvacijos ir žmogiško palaikymo sulaukiame iš darželio vadovės Danguolės Kappich. Kitų tėvėlių pagalba darželyje yra geras pavyzdys naujai atvykusiems tautiečiams įsilieti į aktyvų mūsų bendruomenės gyvenimą.

Baigiantis 2016 metams, norime padėkoti visiems už paramą, pagalbą, laiką ir dėmesį, skirtą mūsų mažųjų lietuvių ugdymui Šveicarijoje!

Visiems Jums – laimingų Šv. Kalėdų ir turiningų mūsų bendruomenės Naujų Metų!

Muzikos pamokėlė su Ilona Tanno. Danutės Gudauskienės nuotrauka.

Ciuricho Lietuviškos knygos klubas klaidžiojo po Stokholmą

*ILONA
KATKIENĖ*

Paskutinįjį gegužės savaitgalį Ciuricho knygos klubas šventė penkiolikos metų sukaktį Stokholme.

Šiai idėjai davė pradžią jau antrasis Švedijos lietuvių liaudies šokių ansamblio „Baltija“ apsilankymas Šveicarijoje. 2015 m. jie kūrė Joninių nuotaiką Lozanoje, šoko kalnų miestuke Leysin vykusiose lietuvių kultūros dienose, skirtose A. Samuoliui ir R. Bytautui atminti, bei susidraugavo su Šveicarijos lietuviais. Tad beliko surasti daugumai palankiausią datą ir leisti į nuotykinę kelionę.

Tris dienas smagiai klaidžiojusios po Šiaurės Veneciją vadinamą miestą, dešimtis klubiečių ir joms prijauniančių pasisėmė genialių idėjų ir išmoko svarbių pamokėlių.

Visų pirma, ieškojome kultūrinių panašumų ir radome! Cepelinus su

kiaulienos ar grybų įdarais, keptą silkę, juodą su anyžiaus prieskoniu nepaprastai gardžią duoną Kavring ir netgi panašų šventąjį. Švedijos globėjas šv. Erikas, XII amžiuje kardu nešęs suomiams krikščionybę, neteko galvos už perdėtą uolumą. Kažką panašaus jau esame girdėję Lietuvos istorijoje. Bet švedai šį faktą įprasmino ypatingai: prestižiškiausioje sostinės vietoje – auksinėje Rotušės salėje – pavaizdavo šį nusipelnusį krikščionybei veikėją begalvį.

O gal tai buvo ir tiesiog kūrėjo klaida, nes klysti ir paklysti Stokholme – natūraliausias dalykas. Net jei spalvingame ir jaukiame Gamla Stane (senamiestyje) paklysti įmanoma tik mažučią parduotuvėlių asortimento labirintuose.

Neįkainojama patirtimi tapo apsilankymas Vasa muziejuje. Rekonstruotas XVII amžiaus karališkasis karo laivas užgniaužia kvapą net ir tiems, kurie šiaip nesidomi laivyba. O jo istorija vėlgi parodo klaidų prasmę: jei jis nebūtų nuskendęs per pačią pirmąją savo išplaukimo iš uosto valandą ir jei 333 metus nebūtų patikimai

Puiki trijų dienų kelionė po Stokholmą patiko visoms. Autorės nuotrauka.

dugno dumblo saugotas, šiandien negalėtume grožėtis 95 % autentišku laivu.

Net ir mėlynoji salė, kurioje kiekvieną gruodį švenčia Nobelio premijos laureatai, visai ne mėlyna, o raudona. Ir mes puikiai supratome, kodėl vietoj planuotų mėlynų sienų pasirinktas sendintas raudonas mūras. Nes kolektyviai dalinamės su švedais grožio suvokimu. Mes irgi nedažytume mėlynai Trakų pilies.

Didžių vyrų darbų užmojams žaviai įtakoja moterys, pasireiškiančios praktiškumu ir detalių apgalvojimu. Čia net žymiausi architektai tariasi su savo žmonomis, kad sukurtų tobulus

Autorės nuotraukoje - knygų mylėtojos prie Stokholmo rotušės.

laiptus: plačius, kad lengvai tilptų ir didelio dydžio pėda, neaukštus (vos 13 cm) ir su nuolydžiu į vidinę pusę, kad būtų lengva eiti, avint aukštakulnius batelius.

Stokholmiečiai savo miestą mato švelniai laikomą raumeningos ir trykštantios vyriška jėga švedų mergelės skreite. Greičiausiai todėl, kad Lietuva – mažutė, ją išlaikyti pakanka M.K.Čiurlionio karalių delnų.

Švedai didžiuojasi savo turtinga istorija ir netgi salė, kurioje posėdžiauja Taryba, primena vikingų laikų trobą. Kai posėdžiaujantys pavargsta nuo įtampos, pakelia akis į lubas, išpieštas kaip senoviškos trobos anga, išleidžianti dūmus, ir vėl prisipildo širdis vikingų stiprybės.

Be abejonės, tai - karalių ir populiariosios muzikos miestas. Karalių rūmuose, Abba muziejuje ar Eurovizijai skirtose muziejaus dalyje – visur mirga ir skamba ritualiniai pasirodymai. Besikeičiančių sargybinių ar Abbas halogramų scenoje. Spindi šventiniai rūbai, karališki apsiaustai ar ekspresyvūs sceniniai kostiumai, karūnos ar išmoningi galvos apdangalai. Ir žinoma, džiugiai klega minios gerbėjų.

O jokiame populiariame turistų vadove neminimas Djurgardeno saloje, netoli švediško Rumšiškio parko įsikūręs Spirito muziejus atveria viešą švedų paslaptį: ypač artimą ryšį su alkoholiu. Bet ši istorija turi laimingą pabaigą. Prieš dešimtį metų, įvedus draudimą prekiauti alkoholiu nuo 18 valandos, tauta pakilo iš liūno. O emigrantai, prieš juos priimant, greičiausiai siunčiami į šio muziejaus pagirų simuliacijos kambarį, kur sunku išbūti net ir penkias minutes.

Viešnagę Stokholme užbaigė smagus vakaras su Švedijos lietuviais pas svetingus šokių ansamblio „Baltija“ vadovus Jurgą ir Evaldą Laurenčikus.

O kur gi knygos? Kuo kelionė susijusi su klubo veikla? Atsakymas paprastas: mes plečiam horizontus. Ir tai – jokia klaida.

Šveicarijos lietuvių komanda su LR užsienio reikalų ministru Linu Linkevičium. Pirmas iš kairės – Saulius Damčikas, pirmas iš dešinės – Tomas Mikuckas, Jovita Vasauskaitė ir Rimgaudas Damčikas.

XI Benelux sporto žaidynės Briuselyje

SAULIUS
DAMČIKAS

Šių metų birželio 18–19 dienomis Briuselyje, NATO sporto centre, vyko XI-sios sporto žaidynės „BeNeLux 2016“. Susirinkę daugiau kaip šeši šimtai penkiasdešimt lietuvių iš Belgijos, Liuksemburgo, Olandijos ir Šveicarijos galėjo varžytis įvairiose sporto šakose: gatvės krepšinio, futbolo, teniso, stalo teniso, skvošo, tinklinio, badmintono, boulingo, bėgimo, plaukimo, buriavimo, estafetės, šachmatų, šaškių ir kt. Žaidynėse dalyvavo virš šimto vaikų, kurie aktyviai rungėsi įvairiose sporto šakose.

Šiomet pirmą kartą prie gausaus

dalyvių būrio prisijungusi Šveicarijos lietuvių komanda, aktyviai dalyvavo krepšinio, stalo teniso, teniso, boulingo ir tinklinio varžybose. Debitantai startavo gan sėmingai, bet medalius pavyko iškovoti tik tinklinio (Saulius Damčikas, Rimgaudas Damčikas, Tomas Mikuckas ir Jovita Vasauskaitė - bronzos medaliai) ir teniso (Rimgaudas Damčikas - sidabro medalis) rungtyse.

Žaidynes „BeNeLux2016“ organizavo Belgijos, Olandijos ir Liuksemburgo lietuvių bendruomenės, Lietuvos nuolatinė atstovybė prie NATO, Lietuvos ambasada Belgijoje ir Lietuvos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje.

Kviečiame jau dabar pradėti treniruotis ir kitamet prisijungti prie šios šaunios sporto šventės ir papildyti lietuvių iš Šveicarijos delegacijos gretas!

Dalios Zdanevičiūtės nuotraukoje - „BeNeLux“ sporto žaidynių akimirka.

Joninės Šveicarijoje – kasmet be lietaus

RŪTA
LASAUSKAITĖ
SCHÜPBACH

Pernai Joninės buvo vienos šauniausių. Po jų daug žmonių dalijosi puikiais išpuodžiais iš šventės Lozanoje. Tad šiemet organizatoriai nė nesuabejojo, kad Joninėms reikia vėl pasikviesti lietuviško folkloro tradicinę kapelą „Ratilai“ siausti su Šveicarijos lietuviais. Šiemet jie atvyko su didesne komanda ir be muzikinės dalies net organizavo ir rankdarbių vaikučiams.

Paieškojus archyvuose ir užklausus bendruomenės senbuvio Simono Žmuidzino paaiškėjo, kad šiemet Joninės Šveicarijoje švenčiamos jau 25-tą kartą. Ta proga organizatoriai pasipuošė firminiais marškinėliais, kurių įsigyti galėjo ir visi norintys. Dėkojame bendruomenės nariui Rimui Sukarevičiui už logotipo sukūrimą.

Labiausiai visi bijojom lietaus. Prognozės iki pat paskutinės minutės buvo lietaus naudai. Tačiau tik šiek tiek pakrapnojo, ir, kaip ir kasmet, nelijo! Deja, galbūt dėl pesimistinių prognozių, šventės dalyvių susirinko tik perpus tiek, kiek paprastai

susirenka...

Tradiciškai kepėm kepsnius ir kitą maistą ant grotelių, skanavom keptos duonos, gaivinomės namine gira ir lietuvišku alumi. Nuostabias vaises kaip ir pernai ruošė Ramūnas ir Lina Beniuliai. Šventę taip pat organizavo Vaida Auželytė, Laura Laucienė, Jurgita Metiūnaitė, Ieva ir Virgilijus Tikuišiai.

Informaciją apie lietuviškas Jonines Lozanoje rasite svetainėje www.jonines.ch. Norinčius padėti šventės organizatoriams - kviečiame parašyti adresu info@jonines.ch.

Iki pasimatymo kitais metais!

Jau 25 metus Šveicarijos lietuviai švenčia Jonines. Linos Beniulės nuotraukos.

Tik nepabūgę permainingo oro susirinko į „Rudenėlio šventę“

RITA
ČEPAITIENĖ

Jau vėsus spalio sekmadienį Šveicarijoje gyvenantys lietuviai suvažiavo į Lauperdorfo miestelio (Solothurno kantone) miškelį į „Jaunų šeimų klubo“ surengtą „Rudenėlio šventę“. Nors rytas ir apdovanojo lietumi, vėliau išsigiedrijo ir visi susirinkę mėgavosi jau mažai bešildančiais saulės spinduliais,

Tą dieną Solothurne švietė saulė. Pirmieji pasiekė finišo liniją. Sauliaus Kaukėno nuotrauka.

ragavo ant laužo keptos kiaušinieneš.

Šventei įpusėjus, prasidėjo žadėtas draugiškas 1 km. šeimų bėgimas, kur kelelis kylantis į kalną, nebuvo labai lengvas ir pareikalavo trupučio pastangų. Ne iš mažųjų, aišku. Bet finišas buvo pasiektas sėkmingai, ir atgalios žingsniavome pasigrožėdami gamta ir įkvėpdami gryo oro.

Labai malonu, kad nepabūgę permainingo oro, jau antrus metus susitikome su šeimomis palydėti vasaros, pažaišti nukritusių rudenių lapų jūroje ir draugiškai pabendrauti.

Iki susitikimo kitą rudenį!

Šveicarijos Konfederacijos diplomatinį santykių su Baltijos šalimis atkūrimo ir Parlamentinės grupės „Pro Baltikum“ įsikūrimo 25-mečio minėjimas

JŪRATĖ
CASPERSEN

2016 m. rugpjūčio 27 d., pasipuošę tautiniais rūbais, lietuviai, latviai ir estai, gyvenantys Šveicarijoje, ambasadų ir konsulatų atstovai, svečiai iš Baltijos valstybių ir vietiniai šveicarai parlamentinės grupės „Pro Baltikum“ kvietimu rinkosi Berno kantono Rotušėje į viešą Šveicarijos Konfederacijos diplomatinį santykių su Baltijos šalimis atkūrimo ir Parlamentinės grupės „Pro Baltikum“ įsikūrimo 25-mečio minėjimą.

Susirinkusiuosius pasveikino Šveicarijos parlamento narys, „Pro Baltikum“ prezidentas Werneris Luginbūhlis (Werner Luginbühl). Išrinktas į šį postą mažiau nei prieš metus, W. Luginbūhlis pasidžiaugė, kad jau praeitą vasarą aplankė visas Baltijos šalis ir susipažino su jų parlamentuose veikiančiais komitetais, atsakingais už bendradarbiavimą su Šveicarija. Pagrindinį pranešimą skaitė istorijos profesorius, buvęs Fribūro universiteto rektorius dr. Ursas Altermattas (Urs Altermatt). Jame nušvietė visos Rytų Europos išsilaisvinimo kelių po šaltojo karo. Apie parlamentinės grupės „Pro Baltikum“ veiklą ir reikšmę pranešimą parengė šios grupės vienas iš įsikūrimo iniciatorių, dabartinis jos sekretorius teisininkas ir žurnalistas Hansas Grafas (Hans Graf).

Hansas Grafas, apžvelgdamas parlamentinės grupės 25 metų veiklą, pažymėjo, kad Šveicarijos pokario kartai Baltijos šalys buvo nežinomos ir mokykloje apie jas nebuvo mokoma. Politiniame žemėlapyje jos buvo nuspalvintos ta pačia spalva kaip visa Sovietų Sąjunga. Tik praeito amžiaus 8-ajame dešimtmetyje

Parlamentinės grupės „ProBaltikum“ sekretorius Hansas Grafas.
Autorės nuotrauka.

spaudoje pasirodė straipsnių apie protesto akcijas Baltijos šalyse, kovojant su gamtos tarša, o ypač išsamiai Šveicarijos žymiausiame dienraštyje Neue Zürcher Zeitung buvo aprašytas „Baltijos kelias“, vykęs 1989 m. rugpjūčio 23 d. Paskui pasirodė pranešimai apie tradicines Baltijos šalių masines Dainų šventes ir nuotraukos iš dramatiškų 1991 m. sausio 13-osios įvykių Vilniuje.

Politiniuose sluoksniuose Baltijos šalys ir jų išskirtinė padėtis nebuvo terra incognita. Pasak Hanso Grafo, pažangiesiems politikams buvo žinomos prof. Juozo Ereto studijos apie „užmirštuosius baltus“ ir kiti laisvajam pasauliui prieinami leidiniai apie Baltijos šalių okupaciją, deportacijas ir partizaninę kovą.

Su neslepimu susidomėjimu Šveicarijos politikai žvilgčiojo į Baltijos šalių staigų sujudimą išsilaisvinti iš priverstinės narystės Sovietų Sąjungoje. Pirmoji šveicarų politikų grupė 1991-ųjų pavasarį, kai dar mūsų tarptautinį turizmą vizavo tarybinis Intourist'as, per Sankt Peterburgą aplankė Taliną, Rygą ir Vilnių, baigdama kelionę Maskvoje. Po šios kelionės,

vadovaujant parlamentarui dr. Willy Loretanui (Willy Loretan), įsikūrė „Pro Baltikum“. Grupės kūrėjai pripažino, jog ištis reikia raudonuoti, kad pirmoji Baltijos valstybių nepriklausomybę pripažino Islandija, o ne laisvę aukštinanti Šveicarija. Vis tik ji tai padarė anksčiau už kitas didžiąsias valstybes, nors turi būti pažymėta, kad Šveicarija, kaip ir JAV, niekad nebuvo oficialiai pripažinusi Baltijos šalių okupacijos.

„Pro Baltikum“ skatino Šveicarijos parlamentą ne tik pripažinti nepriklausomybę paskelbusias Baltijos valstybes, bet ir visokeriopai padėti joms sugrįžti ir integruotis į laisvų Europos tautų bendruomenę. Nereikia pamiršti, kad Lietuvoje iki 1993 m. rugpjūčio ir Latvijoje bei Estijoje iki 1994-ųjų rugpjūčio tebebuvo sovietų kariuomenė. Šveicarijos parlamentarų simpatijos Baltijos šalims buvo didžiulės. Apie 1994 m. „Pro Baltikum“ veikloje dalyvavo apie 60 parlamento narių (beveik ketvirtadalis parlamento). Kad būtų atskirti politiniai ir ekonominiai šalių bendradarbiavimo klausimai, 1992 m. buvo įkurti Šveicarijos-Baltijos šalių prekybos rūmai, kurie netrukus turėjo apie 100 narių. Jais sekdamas ėmė kurtis įvairios kitos privačios ir nevyriausybinės organizacijos, skatinančios bendradarbiavimą ir mainus. Gerbert-Rüf fondas, iki tol rėmęs tik šveicariškas iniciatyvas, pakeitė savo Statutą, kad galėtų išskirtinai remti Baltijos šalių jaunimo studijas Šveicarijoje (dabar to fondo rėmimas Baltijos šalims yra sustabdytas).

Susirinkusiuosius taip pat pasveikino Lietuvos ir Latvijos Respublikų parlamentų atstovai. Lietuvos sveikinimus atvežė Lietuvos Respublikos Seimo narys Kęstutis Masiulis, pasidžiaugė draugiškais ir dalykiškais Lietuvos-Šveicarijos valstybių santykiais.

„Geros dienos!“ linkėjimai Bazelyje

LINA
KAISER

Jau daug metų Lietuvos teatras rengia didelio atgarsio užsienio spaudoje sulaukiančias savo pastatymų gastroles, dalyvauja prestižiniuose festivaliuose ir sėkmingai reprezentuoja Lietuvos scenos meną pasaulyje. Ypač smagu, jog per paskutiniuosius kelis metus tarptautinėje arenoje vis svariau įsitvirtina jaunieji kūrėjai, praplėsdami šį žanrą naujomis kryptimis ir inovatyviais sprendimais. Vienas sėkmingiausių Lietuvos teatro eksporto pavyzdžių - kompozitorės Linos Lapelytės, libreto autorės Vaivos Grainytės ir režisierės Rugilės Barzdžiukaitės „Geros dienos!“, opera 10 kasininkų, prekybos centro garsams ir fortepijonui.

Aukščiausiu Lietuvos teatro apdovanojimu „Auksiniu scenos kryžiumi“ už geriausią lietuvių autoriaus pastatymą 2014 m. įvertinta šiuolaikinė opera „Geros dienos!“ per kelis metus aplankė skirtingų žemynų didmiesčius – Niujorką, Šanchajų, Maskvą, buvo parodyta įvairiuose muzikos, teatro ir operos festivaliuose Švedijoje, Latvijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje. Nenuostabu, jog šis kompozitorės Linos Lapelytės, libreto autorės Vaivos Grainytės ir režisierės Rugilės Barzdžiukaitės kūrinys sudomino ir Šveicarijoje tarptautiniais atradimais

garsėjantį Bazelio teatro festivalį. Opera „Geros dienos“ į Bazelį buvo pakviesta laimėjusi tarptautinį konkursą Braunšveige (Vokietija) vykusiame tarptautiniame festivalyje „Fast Forward“, pristatančiame jaunų Europos režisierių darbus.

Ką išvydo š.m. rugsėjo 2-3 dienomis į lietuvišką operą „Geros dienos“ atėjusi šveicarų publika? Į Dornacho „Das Neue Theater“ salę gausiai besirenkančius žiūrovus pasitiko pypsintys skenerių garsai, suteikdami jausmą, kad jie atsidūrė prie prekybos centro kasų atsiskaityti už pilnus vežimėlius prikrautų prekių. Prieš akis dešimt uniformotų bevardžių kasininkų monotoniškai braukė brūkšninius kodus.

...Lopšinę primenanti pirmoji arija apie produktų ir prekių miegą įvedė į vartotojiško pasaulio karalystę. „Ramiai snaudžia pasukos, / Kiaušiniai išsirikiavę, dėvi kalcio pižamas / Jogurtus visada kamuoja nemiga“...ir subtitro eilutėmis bėgantis libreto tekstas iš karto pavergė žiūrovų auditoriją. „Laba diena... Jūsų graža... Ačiū... Geros dienos“ šimtus kartų prekybos centre girdėtas frazes energingai sutartine užtraukęs kasininkų choras, klausytojus įsuko į uždara „pirk-parduok“ ratą.

Kas slypi už kasdien mechanškai kartojamų mandagumo mantrų, skenuojant kodus, „mušant“ čekius? Kokios mintys sukasi nuasmenintų kasos darbininkų galvose?

Operos siužetas paremtas dešimties moterų pasakojamomis

gyvenimo istorijomis. Kiekviena arija tarsi nematomas skeneris iškoduoja ją atliekančios kasininkės biografiją, rūpesčius ir lūkesčius. Taip uniformuota, robotą primenanti būtybė virsta ryškia asmenybe. Kiekvieno personažo partitūra, kalbos maniera yra skirtingos, skiriasi ir jų monologų temos. Tekste skamba ironija ir poezija, džiaugsmas ir liūdesys, charakteriai švelnūs ir kampuoti, įkūnijantys universalias realijas. Viena herojė, prekybos centro naujokė liūdnai pasakoja apie savo kasdienius nesusipratimus ir įtampą, kita švelniu balsu prisimena kelionę pas emigravusį sūnų į Londoną, trečia žvitriai dalinasi optimizmo receptais, ketvirta, studijavusi menotyrą, svajoja apie doktorantūrą ir neturi su kuo pabendrauti darbe. Baigiantis operai, žiūrovų sąmonėje kiekviena kasininkė išsivadavo iš savo anonimiškumo, tapo pažįstama, turinti savo požiūrį ir gyvenimo būdą.

„Spektaklis apie prekybos centro kasininkų kasdienybę suprantamas skirtingoms kultūroms, gyvai priimamas įvairių žiūrovų. „Žmonės reaguoja emocionaliai – vieni juokiasi, kiti gaudinasi. Tai universalus kūrinys ne tik apie pardavėjas, bet ir, galima sakyti, apie mus pačius – paprastų žmonių gyvenimus įsuktus vartojimo pagreičio,“ – susitikime su publika po pasirodymo pasakojo libreto autorė, rašytoja Vaiva Grainytė. Tai tikrai patvirtino šveicarų publikos dosnūs plojimai, komplimentai operos kūrėjams, šilti padėkos žodžiai dainininkėms ir pianistui Kęstučiui Pavalkiui.

HaveAGoodDay! Rugilės Barzdžiukaitės nuotrauka.

Liepos 6-osios, Mindaugo karūnavimo dienos, minėjimas LR ambasadoje Berne

ŠLŽ INFORMACIJA

Šiais metais LR ambasada Berne sukvietė Šveicarijoje gyvenančius lietuvius kartu paminėti Liepos 6-ąją – Valstybės dieną ir Lietuvos valdovo Mindaugo karūnavimo dieną į susirinkimą ir diskusiją: „Kunigaikščiai Radvilos – Lietuvos garbė. Žvilgsnis į senąją valstybės istoriją“.

Diskusiją vedė svečiai iš Lietuvos istorikai – Lietuvos istorijos instituto mokslinė darbuotoja dr. Raimonda Ragauskienė ir Lietuvos edukologijos universiteto prof. dr. Aivas Ragauskas.

Diskusiją istorikai pradėjo pažymėdami, kad Karaliaus Mindaugo sukurta Lietuvos valstybė – vienas didžiausių lietuvių tautos pasiekimų, sudaręs galimybes tūkstantmetei lietuvių tautos egzistencijai. Jos simbolinė data – 1253 m. liepos 6-oji – Mindaugo karūnavimo diena, yra tapusi viena svarbiausių šiuolaikinės Lietuvos valstybinių švenčių. Deja, aukščiausias tarptautinis pripažinimas – karalystės statusas, o taip pat kitas ne mažiau svarbus iškovojo – atskira, tiesiogiai popiežiui pavaldi bažnytinė provincija, buvo išlaikytas vos dešimtmetį - 1263 m. nužudžius Mindaugą - buvo prarastas visam laikui, tačiau jo sukurta valstybė, nepaisant aršių dinastinių kovų, kryžiuočių agresijos ir kitų nepalankių aplinkybių, išliko.

Laimos Tikuišienės nuotraukoje - Minėjimo svečiai ir diskusijos vedėjai, istorikai dr. Aivas Ragauskas ir dr. Raimonda Ragauskienė su ambasadore Valentina Zeitler.

Laimos Tikuišienės nuotraukoje - Mindaugo karūnavimo dienos minėjimo LR ambasadoje Berne dalyviai.

Mindaugas – pirmasis ir paskutinis Lietuvos karalius, europinio lygio politikas. Sugebėjęs pasinaudoti įtakingiausių krikščionių pasaulio politikų tarpusavio prieštaravimais, supratęs strateginę katalikybės ir apskritai įsiliejimo į vakarietiškąją Europą reikšmę, ėmėsi drąsių, ryžtingų veikmų tam tikslui pasiekti. Net galima spėlioti, kad jei būtų išlikę visi trys didieji Mindaugo darbai – valstybė – karalystė – krikštas – tai šitai būtų iš esmės pakeitę tolesnę visos Lietuvos visuomenės raidą.

Bet istorija lėmė kitaip. Prie Mindaugo pradėtų darbų teko sugrįžti ne kartą. XIV a. pabaigoje Lietuva galiausiai apsikrikštijo, atskira bažnytinė Lietuvos provincija buvo sukurta tik 1926 m., o naujai kurti Lietuvos valstybę teko net du kartus: 1918 m. vasario 16 ir 1990 m. kovo 11 aktais.

Kalbant apie kunigaikščių Radvilų giminę, buvo pažymėta, kad tai giminė legenda, kuri

šiandien Lietuvoje ir LDK paveldą perėmusių šalių istorinėje atmintyje traktuojama kaip neturinti sau lygių, išskirtinė valstybiniu patriotizmu, europietišku atvirumu ir turtais. Pasak istorikų, be Radvilų giminės neįmanoma net bandyti rašyti LDK istorijos, o atskiri jos atstovai – Mikalojai Juodasis ir Rudasis, Barbora Radvilaitė, M. K. Radvila Našlaitėlis, Jonušas II ar paskutinieji iškilūs giminės nariai Mykolas Kazimieras Žuvelė ir Karolis Stanislovas Pone Mylimasis – įsmeino visą LDK istoriją.

Diskusijos metu buvo apžvelgtas Radvilų giminės palikimas, jų įamžinimas konferencijose, literatūriniuose ir muzikiniuose paminkluose, kaip tai yra pvz., režisierės Andželikos Cholinės didelio pasisekimo sulaukusiame didžiausiame lietuviškame miuzikle „Žygimanto Augusto ir Barbaros Radvilaitės legenda“.

Džiugu, kad ambasadorė Valentina Zeitler, pati būdama istorikė, surengė turiningą Valstybės dienos minėjimą su tokiais įdomiais pašnekovais ir padovanojo lietuviams Šveicarijoje patriotiškumo ir pasididžiavimo savo valstybės istorija renginį.

„Tarp Vilniaus ir Berno“. Šveicarijos - Lietuvos diplomatinių santykių atkūrimo 25-mečio minėjimas ambasadoje

ŠLŽ INFORMACIJA

„Tarp Vilniaus ir Berno“ – tokiu pavadinimu Lietuvos Respublikos ambasada Berne rugsėjo 21 d. surengė atvirą diskusiją, skirtą Lietuvos – Šveicarijos diplomatinių santykių atkūrimo 25-osioms metinėms paminėti.

Sveikindama renginio dalyvius - Šveicarijoje akredituoto diplomatinio korpuso atstovus, Lietuvos draugus šveicarų ir čia gyvenančius tautiečius - ambasadorė Valentina Zeitler pažymėjo, kad, minint Šveicarijos - Lietuvos diplomatinių santykių 25-ąsias metines, kartu minime ir Lietuvos pripažinimo de facto

95-ąsias metinės. Lietuvai paskelbus valstybės atkūrimą 1918 metais, Šveicarija ją oficialiai pripažino 1921 m. liepos 19 d.

Diskusiją „Tarp Vilniaus ir Berno“ vedė Šveicarijos diplomatas ir žurnalistas bei knygos tokiu pat pavadinimu autorius dr. Maxas Schweizeris (Max Schweizer). Pokalbyje dalyvavo svečiai iš Lietuvos – diplomatas, žurnalistas ir buvęs Europos Parlamento narys, 1989 m. pasirašęs Gotlando kumunikatą, kuriame buvo įrašytas vienas svarbiausių lietuvių tikslų – atkurti Lietuvos nepriklausomybę, Justas Vincas Paleckis ir šiuo metu su Landis und Gyr kūrybine stipendija

Cuge reziduojantis rašytojas ir vertėjas Laurynas Katkus. Šveicarijai atstovavo Šveicarijos ambasadorius Latvijoje ir Lietuvai (2000 - 2004 m.) Willy Holdas (Willy Hold) bei Šveicarijos diplomatijos dokumentų tyrimų grupės mokslinis bendradarbis Thomas Bürgisseris (Thomas Bürgisser).

Susirinkusi auditorija buvo supažindinta su retais Šveicarijos archyvo dokumentais, gyvais prisiminimais apie pirmuosius įspūdžius apsilankius Lietuvoje po išsilaisvinimo iš Sovietų Sąjungos gniaužtų ir pirmuosius atkurtų diplomatinių santykių žingsnius Baltijos šalyse.

Laisvės sūnaus saulėlydis Šveicarijoje – naujoje Valentinos Zeitler knygoje

**ILONA
KATKIENĖ**

Pirmą lapkričio šeštadienį Šveicarijos sostinė dengė žvarbus ir drėgnas rūkas, šalto vėjo gūšiai gainiojo susigūžusius negausius senamiesčio praeivius. Tokia aplinka buvo postūmiu dalyvauti knygos apie paskutinius Tado Kosciuškos gyvenimo metus šveicariškame Zoloturne pristatyme.

„Laisvės sūnus Tadas Kosciūška“ – jau penktasis LR ambasadorės Šveicarijos Konfederacijoje Valentinos Zeitler istorinis romanas. Autorė lieka ištikima principui pasirinkti tokius istorinius veikėjus savo knygoms, kurių indėlis nedovanotinai vienpusiškai

vertinamas Lietuvos istorijoje, kaip Švitrigaila („Nepaklusnus vasalas ar avantiūristas“), Mykolas Glinskis („Maištininkas“) ar karalienė Bona („Karalienė Bona“).

Ižangoje išvesta paralelė su Judo bučiniu. Kaltės ir išdavystės tema vingiuoja per visą memuarus primenantį kūrinį. Šalčiausių ir drėgniausių metų be vasaros, metų be saulės fone: liūdno laisvės kovotojo mintys apie dingusią iš pasaulio žemėlapiu Abiejų Tautų Respubliką, apie 1794 metų sukilimo - savo svarbiausio gyvenimo mūšio - prasmę ir pralaimėjimo priežastis.

Niūrius išdavysčių, kartuvių, kančių ir begalinės neapykantos motyvus nuskaidrina bičiulystės su JAV prezidentu Tomu Džefersonu bei karšta Lietuvos ir Lenkijos patriote Izabele Čartoriska siužeto linijos, įdomiai aprašytas susitikimas su šveicarų pedagogu J.H.Pestalociu,

skelbusiu švietimo visiems būtinybę, o taip pat ir romantiški laiškai jaunystės meilei Liudvikai.

Šveicarijos lietuviai mėgsta ieškoti savo žymių tautiečių pėdsakų Helvecijos žemėje. Nepaisant fakto, kad T. Kosciūška čia vadinamas nacionaliniu lenkų tautos didvyriu, perskaičius knygą, verta apsilankyti Zoloturne, Gurzelngasse 12 – muziejuje, kurio sienos ir baldai dar prisimena garsaus tremtinio žingsnius ir balsą.

O ypač smalsiems skaitytojams vertėtų nuvažiuoti kavos puodeliui į T.Kosciuškos svajonių kavinę „La Clef“ Vevey miestelyje, kur, anot autorės, mėgo gerti kavą ir semtis įkvėpimo prancūzų filosofas Ž.Ž.Ruso, rašytojas Nikolajus Gogolis, kompozitorius Igoris Stravinskis, aktorius Čarlis Čaplinas, o taip pat lietuvių poetas Jurgis Baltrušaitis.

Naujienos iš Nuolatinės Misijos Ženevoje: Naujas veidas - Ambasadorius Andrius Krivas

Mieli Skaitytojai,

Esu dėkingas žurnalui „Šveicarijos lietuvių žinios“ už suteiktą galimybę prisistatyti Lietuvos piliečiams, gyvenantiems ir dirbantiems Ženevoje ir kitur Šveicarijoje.

Po beveik trejų su puse metų darbo užsienio reikalų viceministro poste esu paskirtas Lietuvos nuolatinio atstovo prie Jungtinių Tautų (JT) biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje. Šią funkciją perėmiau iš ambasadoriaus Ryčio Paulausko, kuris atstovavo Lietuvai tarptautinėje Ženevoje pastaruosius ketverius metus.

Vykdamas į Ženevą žinojau, kad neapbrėpiamoje čia veikiančių tarptautinių organizacijų veiklos tematikoje daug ko teks mokytis nuo pagrindų. Diplomatinė Ženevos specifika lemia tai, kad sėkmei darbe pasiekti privalu turėti labai aiškius veiklos prioritetus, kitaip tiesiog paskęsi čia veikiančių forumų ir sprendžiamų problemų jūroje. Esminius orientyrus mano veiklai nustatė Lietuvos Prezidentė ir užsienio reikalų ministras patikėdami man šį ambasadoriaus postą. Naujas prioritetines užduotis padiktuoja tarptautinis politinis gyvenimas ir kasdienis praktinis darbas.

Pagrindiniai mano veiklos prioritetai Ženevoje yra Lietuvos vaidmens ir įnašo stiprinimas žmogaus teisių, humanitarinės pagalbos, migracijos ir pabėgėlių krizės sprendimo, JT užsibrėžtų tvaraus vystymosi tikslų įgyvendinimo srityse. Lietuva kandidatuoja į narystę Ženevoje veikiančioje JT Žmogaus teisių taryboje 2022-2024 metų laikotarpiu. Savo kadencijos metu turėsiu padėti pamatus sėkmingai Lietuvos išrinkimo į ŽTT kampanijai.

Savo veiklos ambasadoriaus poste pačioje pradžioje turėjau garbės lydėti Jungtinių Tautų biuro Ženevoje generalinį direktorių Michael Møller jo vizito į Lietuvą metu. Rugsėjo mėnesį jis dalyvavo mūsų Prezidentūros

Jungtinių tautų biuro Ženevoje archyvo nuotraukoje: LR Ambasadorius Andrius Krivas įteikia skiriamuosius raštus Jungtinių Tautų biuro Ženevoje Generaliniam direktoriui Michael Møller.

ir Užsienio reikalų ministerijos surengtoje tarptautinėje konferencijoje Lietuvos pasaulinio pripažinimo ir narystės Jungtinėse Tautose 25-mečio proga. Generalinis direktorius pasveikino Lietuvą ne tik savo, bet ir JT Generalinio sekretoriaus Ban Ki-moon vardu. Svečio susitikimuose su aukščiausiais Lietuvos politiniais lyderiais buvo strateginiu lygiu aptartas aktualių Ženevoje sprendžiamų tarptautinių problemų ratas ir atitinkamos šiuo metu vykdomos ar planuojamos iniciatyvos, tokios kaip JT įvaizdžio keitimo projektas, Ženevos lyčių lygybės lyderių iniciatyva, JT tvaraus vystymosi tikslų įgyvendinimo koordinavimo vieneto steigimas.

Mano pirmtakas nuolatinio atstovo poste, ambasadorius Rytis Paulauskas, daug laiko ir pastangų skyrė Lietuvos ryšių puoselėjimui ir stiprinimui su Ženevoje įsikūrusia Europos branduolinių tyrimų organizacija CERN. Tęsiu šį jo pradėtą darbą. Greitu laiku Lietuva turi tapti CERN asocijuota nare. Jeigu visi darbai ir išsipareigojimai bus vykdomi pagal planą, visai realu jau 2017 metais pasirašyti tokį susitarimą. Tai būtų reikšmingas žingsnis siekiant toliau modernizuoti Lietuvą bei skatinti joje inovacijas ir verslumą, nes bendradarbiavimo su CERN nauda toli gražu neapsiriboja vien branduolinių fizikų bendruomene. Ji atveria naujas galimybes ir inžinieriams, ir informacinių technologijų

specialistams, ir universitetams, ir švietimui plačiaja prasme, ir verslo įmonėms, netgi filosofams ir menininkams (kaip neseniai įsitikinome Lietuvos menininkui Julijonui Urbonui dalyvaujant CERN meninės rezidencijos projekte). Beje, tai dar viena mano pirmtako puoselėta tradicija, kurią ketinu tęsti: Lietuvos kultūros pasiekimų pateikimas ir menininkų pristatymas tarptautinei Ženevos auditorijai.

Ženevoje mane pasitiko ne tik draugiški ir kompetentingi kolegos Nuolatinėje atstovybėje, bet ir dinamiška, išsilavinusi, plačių pažiūrų ir interesų, kupina idėjų ir daugelyje sričių profesines aukštumas pasiekusi lietuvių bendruomenė. Man patikėtose srityse siekdamas Lietuvos politikos tikslų, kultūros ir istorijos žinomumo, ketinu glaudžiai bendradarbiauti tiek su Šveicarijos lietuvių bendruomene, tiek su mūsų Ambasada Berne. Džiaugiuosi, kad jau pirmaisiais mano darbo Ženevoje mėnesiais man ir mano kolegoms iš Nuolatinės atstovybės teko dalyvauti keliuose įdomiuose renginiuose kartu su Bendruomene ir Ambasada.

Atvykau į Ženevą kartu su žmona Rūta bei jaunesniąja dukra Gerda, lydėjusiomis mane ir ankstesniuose diplomatinuose postuose Vašingtone ir Vienoje. Mūsų vyresnioji dukra jau studijuoja universitete ir šiuo metu pagal studijų programą atlieka praktiką ES institucijose Briuselyje.

Tikiuosi, kad po kelerių metų man baigiant darbą Nuolatinės atstovybės vadovo poste Lietuva išliks gerai žinoma, pastebima ir gerbiama didelės Jungtinių Tautų šeimos Ženevoje nare, kad Jungtinių Tautų ir kitų čia veikiančių tarptautinių organizacijų struktūrose dirbs daugiau Lietuvos piliečių ir kad pačioje Lietuvoje bus išaugęs globalių iššūkių ir mūsų valstybės įnašo į jų sprendimą svarbos suvokimas.

Andrius Krivas

Autorės nuotraukoje: Julijonas Urbonas pristato savo projektą CERNe.

Julijono Urbono meninio projekto pristatymas CERNe

AURELIJA MASIULYTĖ

2016 m. spalio 19 d. Europos branduolinių tyrimų organizacijoje (CERN) Ženevoje Lietuvos menininkas Vilniaus dailės akademijos prorektorius Julijonas Urbonas pristatė savo kūrybą ir meninės rezidencijos Accelerate@CERN projektą. Accelerate@CERN Lietuva konkurso nugalėtojas Julijonas Urbonas dalyvavo mėnesio trukmės meninės rezidencijos projekte Europos branduolinių tyrimų organizacijoje CERN, kurioje menininkas siekė įgyvendinti tiriamąjį meno projektą, bendradarbiaudamas su centro mokslininkais.

Julijonas Urbonas yra menininkas tyrėjas, dizaino mokslininkas, inžinierius, Vilniaus dailės akademijos prorektorius, Londono Karališkojo meno koledžo doktorantas. Savo kūryboje J. Urbonas jungia įvairias disciplinas, įgyvendina meno ir mokslo tyrimus, gilinausi į technologijų ir meno sąveiką. Vaikystę Julijonas praleido Klaipėdos pramogų parke, kurio direktorius buvo jo tėvas, o 2004 m. pats pradėjo vadovauti parkui. Jis susižavėjo, kaip pats tai įvardina, atrakcionuose kūniškai patiriama „gravitacinė estetika“, todėl pastaruoju metu J. Urbono

projektai remiasi jo atliekamais moksliniais tyrimais, kuriuose nagrinėjamos jutiminės gravitacinės patirtys, aptinkamos atrakcionuose, aukšto manevringumo lėktuvuose, akrobatikos srityje. Jo kūryba yra apdovanota įvairiais prizais, tarp kurių – vienas prestižiškiausių apdovanojimų tarpdisciplininių menų srityje – „Prix Ars Electronica“ (2010). Už atstovavimą Lietuvai 2016-ųjų metų Milano trienalėje J. Urbonui buvo įteiktas garbingas Lietuvos kultūros apdovanojimas „M. K. Čiurlionio REX taurė“. Jo kūrinių yra įsigijęs Karlsrujės meno ir medijų centras (Vokietija) bei privatūs kolekcininkai.

Julijono Urbono rezidenciją Accelerate@CERN įgyvendino meno ir edukacijos centras Rupert, remia Lietuvos kultūros taryba ir Lietuvos Nuolatinė atstovybė prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje.

Anot menininko J. Urbono, šis mėnuo buvo nepaprastai įdomus, o galimybė atlikti mėnesio trukmės rezidenciją CERN ir bendradarbiauti su mokslininkais ieškant meninių idėjų įgyvendinimo yra labai vertinga bei įkvepianti tolimesniems darbams patirtis. Reziduodamas CERN

menininkas ne tik užmezgė kontaktus su CERN fundamentaliųjų mokslų tyrėjais, bet ir kita tuo metu CERN rezidavusia menininke – Aisha Juma iš Jungtinių Arabų Emyratų.

Sveikinamąjį žodį renginio metu tarė Lietuvos nuolatinis atstovas Ženevoje ambasadorius Andrius Krivas ir CERN menų programos direktorė Monica Bello. Ambasadorius Andrius Krivas dėkojo „Arts@CERN“ programos direktorei už galimybę Lietuvos menininkui, Vilniaus dailės akademijos prorektoriumi Julijonui Urbonui atlikti meninę rezidenciją ir išreikšė viltį, kad ateityje tokia meno ir mokslo programa galės pasinaudoti ir kiti Lietuvos menininkai. Meninio projekto pristatyme taip pat dalyvavo Lenkijos nuolatinis atstovas Ženevoje, Ukrainos ir Lietuvos nuolatinės misijos diplomatai, Šveicarijos lietuvių bendruomenės nariai iš Ženevos, Berno ir Ciuricho miestų bei tarptautinis būrys CERN bendradarbių.

Po meninio projekto pristatymo visi renginio svečiai buvo pakviesti aplankyti CERN viešąją ekspoziciją bei artimiau pabendrauti su Lietuvos menininku.

Praeitų metų kauburėliai pasipuošė lietuviškais paminklais

ŠLŽ INFORMACIJA

Šviesios atminties dr. Alfonsas Kušlys ilsisi Schorenfriedhof kapinėse Thun /Gwatt, Berno kantone. Šią gražią paskutinę žemišką dovaną mylimam tėveliui padovanojo sūnus dr. Martinas Kušlys.

„Rūpintojėlio“ paminklas ilgas metus žymėjęs Konstancijos Pečiulionienės (1887-1961) kapą, dabar atnaujintas puošia šviesios atminties dr. Joanos (Jonės) Pečiulionytės kapą Ciuricho miesto Nordheim kapinėse. Jos paskutinę valią išpildė Testamento vykdytojas dr. Algimantas Gegeckas.

Šveicarijos lietuvis tapytojos Juzės Katiliūtės gimimo 100-ųjų metinių minėjimas Marijampolėje

JŪRATĖ
CASPERSEN

2016 metų gruodžio 8 d. Marijampolės dailės galerijoje buvo paminėtas iš Sūduvos krašto kilusios, bet daugiau nei 64 metus Šveicarijoje gyvenusios tapytojos Juzės Katiliūtės jubiliejus. Jos šimtojo gimtadienio išvakarėse (g.1916.12.09.) žemiečiai ir svečiai susirinko ne triukšmingam minėjimui, o ramiam pokalbiui pagerbti didžios tapytojos emigrantės, visą savo gyvenimą atidavusios Lietuvos dailei, atminimui.

Didžioji dalis J. Katiliūtės darbų yra sugrįžę į Lietuvą. Per 40 geriausių savo drobių ji padovanojo Lietuvos dailės muziejui ir tiek pat – Marijampolės Kultūros centrui. Po jos mirties 2009 m. dalį likusių J. Katiliūtės paveikslų išsivežė sesuo į JAV, o kita dalis - ŠLB valdybos pastangomis „prisijungė“ prie Marijampolėje saugomų Katiliūtės darbų fondo. Į gimtinę grąžinti

ir pagrindiniai tapytojos darbo įrankiai: paletė, teptukai, teptukinė ir sukaupotos meno knygos.

Juzė Katiliūtė, būdama labai kukliu žmogumi, nepaliko apie save daug prisiminimų ar kūrybos albumų, tad šiam jubiliejiniam pokalbiui buvo pakviesti žmonės, kurie vienaip ar kitaip buvo su ja susiję ar susieti, ir tas pasidalijimas savo prisiminimais sukūrė ypatingą vakaro atmosferą.

Pirmiausia buvo apžiūrėtos „dovanos“ Juzytei. Pirmoji - Marijampolės Kultūros centro vyr. specialistės etnokultūrai ir parodų organizatorės bei minėjimo iniciatorės Onutės Birutės Surdokienės parengta Juzės Katiliūtės kūrybos darbų paroda. Antrąją „dovaną“ atvežė mes- Šveicarijos lietuviai. Kultūros centro pirmojo aukšto foje Juzytės garbei buvo pristatyta bendruomenės parengta fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“.

Vakaronė prasidėjo tyra ir skaidria birbynės melodija, atliekama Dariaus Klišio, kurią tęsė Andželos Paplauskienės skaitomi pačios Juzės

Katiliūtės tekstai iš jos laiškų ir prisiminimų. Igliaukiečiai, atvykę iš gimtojo Juzytės kaimo, papasakojo, ką pasisekė surasti ir sužinoti apie Katilių šeimą ir Juzytės tekstuose minimas gimtojo kaimo vietas. Labai gaila, bet nebėra jų gyvenimą menančių ženklų Igliaukoje (kaimelis 20 km nuo Marijampolės).

Kiek daugiau prisiminimų iš Vilniaus atsivežė Juzytės dukterėčia, taip pat žinoma Lietuvos tapytoja Rūta Katiliūtė. Ji ne kartą lankė tetą Ženevoje, padėjo atrinkti ir parvežti dovanotus tapybos darbus į Lietuvą. Dabar ji saugo Juzytės laiškus, rašytus savo broliui Viktorui, kurį nepaprastai mylėjo.

Šešeriais metais vyresnis brolis buvo labai reikšminga figūra Juzytės gyvenime. Ji labai sielojosi, kad jis nepasitraukė į Vakarus, buvo ištremtas į Sibirą, o grįžusiam - nebuvo leista gyventi su savo šeima.

Už tai, kad galėjo kalbėti spalvomis, Juzytė buvo dėkinga savo broliui: „Į meno mokyklą mane nuvedė brolis Viktoras. Ėjau į stojamuosius

egzaminus abejingai: nei norėjau, nei nenorėjau. Nežinojau, kad tai bus svarbi data mano gyvenime. Bet kaip brolis nujautė, kad man reikia įduoti šitą raktą. Kadangi mėgau piešinėti ir buvau nekalbi, jis manė suradęs man kalbą – spalvų ir formų ... Iš pradžių Kaune vienam butely ir gyvenom: aš vienam kambarėly, jis su draugu kitam. Pasakiški tie metai man. Ir Viktorui buvo smagu matyti, kad pataikė mane nukreipdamas“.

Juzė Katiliūtė baigė Kauno meno mokyklą, o 1943 m. – Vilniaus dailės akademiją. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, ji kartu su savo vyru tapytoju Gabrielium Stanuliu pasitraukė į Vakarus ir nuo 1945m. gyveno, mokėsi ir dirbo Ženevoje.

„Nežinau, kas būčiau be tapybos“ - savo pašaukimą įvardijo Juzytė. „Tapyba man padėjo gyventi. Tiksliau – pats tapymas. Dirbant visi rūpesčiai dingsta. Kai baigi darbą – lyg iš atogrąžų sugrįžęs, daug šviesiau aplink. Turbūt dideliems kūrėjams, ir mažiukams tas momentas svarbiausias – kai dirbi. Kartais juntū: ne tik aš kuriu, bet ir paveikslas mane kuria. Lyg su geriausiu draugu šnekėtumei. Spalvos nėra negyvos, kiekviena turi savo jėgos. Kūryba yra kaip sėja. Pirmiausia reikia grūdą turėti, tik paskui sėti“.

Juzė Katiliūtė savo darbus eksponavo apie 30-yje bendrų ir asmeninių parodų Šveicarijoje, JAV ir Lietuvoje. Ji džiaugėsi, kad šveicariška mokykla jos nesugadino, jai pasisekė išlaikyti savo savitumą.

„Kai dalyvavau bendrose parodose, mano paveikslus nešiodavo ir nešiodavo, kol surasdavo jiems vietą, - vis kliūdavo kitiems. Ten mėgstamos spalvos – ruda, pilka. Iš pradžių aš irgi tapiau tamsiom spalvom, gal kitaip ir negalėjo būti. Labiausiai patiko tapyti platanus, apkapotom šakom, sužalotus...“

Juzė Katiliūtė visą savo gyvenimą Šveicarijoje jautėsi kaip medis išrautom šaknim, kaip tie platanai nukapotomis šakomis, sužaloti. Ankstyvuosiuose Katiliūtės kūriniuose dominavo tamsios ir sodrios spalvos. Paveiksluose -

Algio Vaškevičiaus nuotr. : Jubiliejinio renginio dalyviai: pirmą iš kairės – Onutė Birutė Surdokienė, šeštą iš kairės – tapytoja Rūta Katiliūtė. Pirmas iš dešinės – Marijampolės krašto istorikas, 9 knygų autorius Kęstutis Subačius.

dar labai gyvas Lietuvos vaizdas: „Šienapjūtė“, „Bulviakasis“. Tik po keleto dešimtmečių jos tapyba „prašviesėjo“, atsirado ryškių spalvų. Jos „magiški peizažai“ paslaptingi ir pilni veržlaus polėkio, neparemti jokia regimybe. „Iš tų įsivaizduotų pasaulių ir susiklostė mano pasaulis“ – taip savo kūrybą apibūdino pati tapytoja.

Po emigracijos pirmą kartą susitikti su savo šeima Juzė Katiliūtė į Lietuvą atvyko 1974 metais, o jos

kūrybą Lietuva pirmą kartą išvydo 1988-aisiais bendroje išeivijos dailininkų kūrybos parodoje. Pirmoji personalinė tapytojos paroda Lietuvoje buvo surengta 1994 metais ir pakartotinai Vilniaus paveikslų galerijoje 2003 m. Juzė Katiliūtė negalėjo ir nenorėjo slėpti savo džiaugsmo susitikimuose su parodos lankytojais Lietuvoje. Pagaliau ji sugrįžo į savo tėvynę, nes jos kūryba visus tuos atskirties dešimtmečius buvo skirta Lietuvai. Už nuopelnus Lietuvos dalei 2005 m. Juzė Katiliūtė buvo apdovanota LDK Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

Jubiliejinį vakarą iš Marijampolės Kultūros centro fondų gimtosios Igliaukos bibliotekai buvo padovanotas J. Katiliūtės paveikslas, A. Matučio vardo gimnazijai – 4 įrėminti siužetai lietuvių pasakų motyvais, o dviem talentingom jaunosiomis menininkėms - po teptuką iš Juzės Katiliūtės teptukinės. Juose – dar net dažų žymės.

Juzė Katiliūtė – sugrįžęs paukštis, kuris su didžiule meile buvo sutiktas savajame krašte ...

Autorės nuotraukoje - J. Katiliūtės autoportretas

Kun. Jonas Juraitis – koki pažinojo jo giminės, kolegos ir studentai Lietuvoje (1991-2001)

*JŪRATĖ
CASPERSEN*

Vytauto Didžiojo universitetas ir Kauno arkivyskupijos kurija surengė atminimo konferenciją, skirtą brangaus bičiulio, filosofo, profesoriaus, labdario, mokytojo ir kunigo Jono Juraičio 90-osioms gimimo metinėms paminėti. Per Jo gimtadienį – gegužės 12-ąją, VDU Didžiojoje auloje susirinko nemažas būrys Katalikų teologijos fakulteto bendruomenės, buvusių mokinių, bičiulių ir giminaičių dar kartą prisiminti ir pagerbti ypatingą žmogų, palikęs neišdildomą įspūdį savo žiniomis, bendravimu ir gyvenimo filosofija. Konferencijos dalyvius „pasitiko“ pats kunigas Juraitis jo garbei surengtoje fotografijų parodoje, skirtoje jo jubiliejui, ir du jo portretai. Viename – kun. Juraitis rimtas, kone rūstus, kitame – besišypsantis.

Konferenciją atidarė vyskupas Kęstutis Kėvalas bendra malda, o ją vedė - minėjimo iniciatoriai prof. Jonas Čepinskis ir buvusi mokinė Vaidilė Šumskienė. Pradžioje susirinkusiems buvo pristatyti kun. J. Juraičio gyvenimo etapai, vaizdžiai sugrupuoti į Lietuvą I (nuo gimimo iki pasitraukimo iš Lietuvos (1926 -1944), Ne Lietuvą I (studijos Vokietijoje, Romoje ir gyvenimas Šveicarijoje (1944-1991), Lietuvą II (atvykimas į tėvynę ir darbas VDU (1991-2001) ir Ne Lietuvą II (vėl sugrįžus į Šveicariją (2001-2010).

Šveicarijos lietuviai pažinojo kun. Joną Juraitį kaip ilgametį savo kapelioną ir sielovadininką bei aktyvų Šveicarijos lietuvių bendruomenės narį. Jis gyveno ir dirbo tolimame Vale kantone, bet retas ŠLB renginys praeidavo be kun. J. Juraičio pagalbos ar pritarimo. Atsiradus Šveicarijoje trečiabangiams, kun. Juraitis išvyko dirbti į Lietuvą, tad artimesnė

pažintis su naujai atvykusiais buvo jau po 2001-ųjų. Jis aukodavo Šv. Mišias Vasario 16-osios minėjimo proga, atvykdavo į Lietuvos diplomatinę atstovybę atidarymo pašventinimus, bet didelių susiejimų ir triukšmingų švenčių nemėgo. Valė kantone buvo jo pirmoji parapija (1953-1962), vėliau kun. Juraitis pradėjo profesoriauti Sion'o kunigų seminarijoje (1957-1970), o nuo 1962 m. iki pensijos 1991 m., dėstytojavo Brigo mokytojų seminarijoje ir valstybinėje gimnazijoje. Beveik 30 savo gyvenimo metų, kun. Juraitis Šveicarijoje kas savaitę publikuodavo trumpas homilijas vietiniame Vale kantono laikraštyje, iš viso yra parengęs apie 2000 straipsnių aktualiais filosofijos, teologijos ir sociologijos klausimais.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, buvo atkuriamas ir Vytauto Didžiojo universitetas. Trūko dėstytojų, galinčių pasidalinti vakarietiškomis vertybėmis ir sukaupiomis žiniomis. Kun. Juraitis buvo ne kartą kalbinamas sugrįžti ir talkinti šiame darbe. Tad 1991-aisiais įvyko tai, ko tikėjosi Teologijos fakultetas ir visas Vytauto Didžiojo universitetas. Kun. Juraitis 1992 m. rudenį pradėjo skaityti universitete keturis kursus: Filosofijos įvadą, Filosofijos istoriją, Filosofijos antropologiją ir Gamtos filosofiją. Jam buvo suteiktas profesoriaus vardas ir Habilituoto daktaro mokslinis laipsnis. 1996-2000 m. jis buvo išrinktas į VDU Senatą. Šalia akademinės veiklos, kun. Joną Juraitį neretai buvo galima išgirsti Kauno Jėzuitų bažnyčioje. Pasak jo kolegų ir studentų, kun. Juraičio pamokslai buvo verti išlikimo, deja, nebuvo surinkti. Profesorius Juraitis dėstytojavo iki 2001-ųjų vasaros.

Pasidalinti prisiminimais apie profesorių ir kunigą Joną Juraitį iš šio Lietuvoje pragyvento dešimtmečio 2016 m. gegužės 12-ąją susirinko ištikimi jo buvę mokiniai, kolegos ir giminaičiai.

Giminaičių vardu dukterėčios Violetos vyras Antanas Januška pasidalijo kun. J. Juraičio įsikūrimo Lietuvoje epizodais ir apie tai, kaip jis bandė suvokti tuometinę Lietuvos tikrovę.

Pasak A. Januškos, iš pradžių kun. Jonas Lietuvoje nepajėgė visko suprasti. Pavyzdžiui, kodėl viena yra sakoma, o kita – daroma, o galvojama – trečia. Arba kodėl, kai yra klausiama apie vieną dalyką, yra atsakoma visai apie kitą. Jis negalėjo pakęsti, kai buvo keičiama diskusijų tema ar kai pašnekovas negalėdavo savo teiginiams pateikti argumentų.

Kun. Juraitis atvyko į Lietuvą ekonomiškai sunkiais metais; nebuvo šildymo, karšto vandens. Iš pradžių jo kambaryje nebuvo net baldų - tik *raskladuškę* (sulankstoma lovė!). Daug vėliau jis iš Šveicarijos atsivežė kareivišką lovą, kuri irgi nebuvo patogesnė. Bet dėl to iš kunigo Juraičio niekas negirdėjo jokio nusiskundimo, jokio pasipiktinančio žodžio. Buvo aišku, kad jis sugrįžo į Lietuvą ne vien tam, kad aplankyti čia gyvenančias seseris ar pasireklamuotų savo žiniomis, bet jis atvyko sunkiai ir daug dirbti. Dirbti Lietuvai. Labai greitai išryškėjo pagrindinės jo charakterio savybės: kantrumas, užsispyrimas, darbštumas, stiprus atsakomybės jausmas ir tikslo siekimas. Visa kita – butis, valgis, apsirengimas - jam buvo antraeiliai dalykai, kurių gyvenimiškai negalima išvengti. Jei jam, pvz. dėl aprangos būdavo papriekaištauojama, jis atsakydavo: „Visa tai – „glubstvo! (nesąmonė). Tikros vertybės yra tai, ką pamatai ir sužinai, ką turi savyje“.

Lietuvoje kun. Juraitis dažnai lankydavo savo seserį Liudą Alvite. Jis ją vadindavo jos antru vardu – Uršule, nes toks buvo jų motinos vardas. Atvykęs pas Uršulę, šv. Mišias laikydavo namuose, nes jos vyras dėl ligos negalėjo vaikščioti ir nueiti į bažnyčią. Čia visada būdavo vaišinamas jo mėgstamiausiais

bulviniais blynais. Ne bet kokiais, o plonyčiais, iš abiejų pusių apskudintais ir su svogūnu!

Vyskupas Kęstutis Kėvalas pasidalijo savo prisiminimais, kaip buvęs stropus ir pirmoje auditorijos eilėje sėdėjęs studentas. Jam, kaip ir daugeliui kitų, profesoriaus Juraičio paskaitos buvusios pačios laukiamiausios ir įdomiausios. Iki šiol išlikęs didžiulis įspūdis ne tik mokymo turiniu, bet ir kalbėjimo maniera, savitu humoru, kuris vienok buvo aštrus, bet ir mielas. Kai pirmą kartą prof. Juraitis seminarijoje pamatė naują, būsimą vyskupą K. Kėvalą, taip pasisveikino: „Tu matai, į seminariją šviežienos padavė“.

Profesorius dažnai nustebindavo savo kuklumu. Jis kreipėsi į studentus kaip į sau lygius, ir vis tas pabrėžtinas kreipinys „Jūs“. Jauniems, posovietinės eros Lietuvos žmonėms, tai buvo neįprasta - tiesiog kultūrinis šokas.

Prof. Juraičio paskaitose būdavo daugybė „aha“ momentų. Jis mokė per dialogą. Studentai buvo neįpratę prie tokių paskaitų, kur dėstytojas klausinėtu studentų, tarsi ko nežinotų. Tie klausimai būdavo irgi „juraitiški“. Jie „pritrenkdavo“, nors būdavo labai paprasti. Pvz.:

- Vyrukai, kas yra orumas?
- Studentai spėliodavo: Gal pagarba?
- Nuo kokio žodžio ateina „orumas“?
- Nuo „oro“!
- Tai klausykite įdėmiai. Orumas - tai oras aplink žmogų. Tai oro žiedas, kurio nevalia peržengti, jei esi kultūringas žmogus.

Profesorius Juraitis dažnai cituodavo „Didįjį lietuvių kalbos žodyną“. Buvo įsigijęs visus jo tomus. Kartą klierikui K. Kėvalui prisipažinus, kad jis jo neturi, kun. Juraitis gailiai pasižiūrėjo ir tarė: „Žiūrėk, atsargiai, kad neliktum muziku!“ Kunigus jis skirstė į intelektualus ir muzikus.

Kun. Juraitis jau pirmakursius klierikus paskandindavo filosofijai. Ne visi galėjo jo turinį „suvirškinti“. Paskaitų metu galiokai pradėjęs lengvai triukšmauti - stodavo tylą. Tada staiga, kad duos pasiėmęs knygų krūvą į stalą, atrodė, kad bomba

Kun. Jonas Juraitis sugrįžęs į Lietuvą.

sprogo auditorijoje, ir sakiny: „Čia - aš esu Dievas. Esu rūstus ir pavydus Dievas ir nepakėsiu šalia savęs kitų Dievų!“ – To sakinio visiems laikams užtekėdavo.

Paskutinis vysk. Kęstučio Kėvalo pokalbis su kun. Juraičiu buvo telefonu 2007 metais. Jis rašė darbą apie Laisvę ir norėjo kompetentingos nuomonės. „Kas ta Laisvė yra?“ – paklausė profesoriaus. Kiek patylėjęs profesorius atsakė: „Žinau, tu čia rimtą klausimą užduodi. Aš dabar tau negaliu atsakyti. Čia yra per daug. Tu man vėliau paskambink, aš pamąstysiu apie tai“. Tuo kun. Juraitis ir buvo žavus. Jo humoras ir gelmė galėjo būti šalia.

Pirmo auditorijos suolo studento prisiminimus labai vaizdžiai papildė kun. Arūnas Simonavičius, prisistatęs kaip auditorijos galiorkos atstovas. Jis kalbėjo apie kun. Juraičio sąmojų. Pasak jo, auditorijos galiorkai buvo kančia du metus klausytis kun. Juraičio. Bet reikėjo atkentėti tą „skaistykla“. Ji buvo pakenčiama tik todėl, kad profesorius Juraitis buvo ypatingas žmogus, jis per vieną paskaitą sugebėdavo keliskart nustebinti. Tokio kunigo jie nebuvo regėję. Patiko jiems profesoriaus nuolat kartojamas: „Na ja“, ir jo humoras jiems labai imponuodavo. Kun. Simonavičiaus atmintyje įstrigęs profesoriaus komentaras,

kada po įvilktuvių jauni kunigai paskaitose pasirodė su sutanomis. Tik įėję į auditoriją, profesorius Juraitis visus nužvelgęs tarė: „Jau juodaskverniais jus padarė, tuoj ir liaudies mulkintojais padarys“.

Profesorius turėjo tikrą aistrą žodžiams, sąvokoms ir prasmės paieškomis. „Kalba turi turėti skonį, turi turėti širdį“ – sakydavo. Studentai iš Juraičio išgirdo posakių, kurių neįmanoma pamiršti, kaip pvz.: „Jei nebūtų mirties, mes sprogtume iš durnumo“. Visi, kurie bandydavo jį pacituoti ar kopijuoti „nudegdavo nagus“ – profesoriaus nebuvo įmanoma atkartoti.

Dėl to galėtų atrodyti, kad profesorius Juraitis buvo geras „aktorius“ ir žinojo kaip užimti savo auditoriją (juk ilgus metus Šveicarijoje dėstė gimnazijoje paaugliams). Bet su tuo, greičiausiai, nesutiktų vienas iš buvusių mokinių, dabar VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojų dr. Artūras Lukaševičius, kuris atminimo konferencijoje norėjo pasidalinti savo prisiminimais apie kun. Juraitį kaip „dvasios palydėtoją“.

Žmonės pabendravę su kun. Juraičiu, likdavo „paliesti“, tiksliau „sukrėsti“. Kiekvienas susitikimas – įvykis! Pasak dr. A. Lukaševičiaus, atrodydavo pokalbiui kun. Juraitis turėdavo amžinybę, klausydavo labai atidžiai. Nekėsdavo, kaip pats sakydavo, „cackučių“, nusikalbėjimus ar tuščiažodžiavimą vadindavo „bla, bla“ ir piktu rankos mostu iškart sustabdydavo pašnekovą. „Tiesioginių patarimų iš kun. Juraičio – labai mažai. Patarimai paslėpti, sunkiai suprantami. Klausytis kun. Juraičio – tai susitikti su kažkokia gelme, jo mintis suvoki tik po kelerių metų. Vienas dalykas būdavo aišku, kad niekas neaišku, bet bendrauti su kun. Juraičiu buvo įdomu. Jausdavai, kad artėji prie kažko labai paslaptingo.

Kas įstrigo? Iš Juraičio veržėsi gyvastis, gyvas protas. Jis buvo pilnas emocijų, nebūtinai teigiamų. Jei supykėdavo - tai iš tikrųjų. Nepedagogiškai suvaidindavo pikta, bet išdėdavo stipriais žodžiais. Žodeliai būdavo lietuviški, bet tikrai stiprūs. Kun. Jonas Juraitis buvo

neveidmainiškas žmogus. Jis – kaip šiaurės vėjas – švarus ir grynas. Jis buvo labai taiklaus ir aštraus žodžio meistras“.

Kun. Jono Juraičio pamokslų knygelės „Išmelsta ir išdrebėta išmintis“ vertėjas dr. Gediminas Karoblis konferencijoje kalbėjo apie kun. Juraitį, „kaip žodį mylintį“. Verčiant skirtingų metų pamokslus, jis pastebėjo, kad su amžiumi kun. Juraičio pamokslai trumpėjo, jis stengėsi pabėgti nuo didelių apimčių ir pasiekti formulę: „minimali apimtis ir maksimali įtampa“. Tai esą sudėtinga raida, bet Juraičiui pasisekė

tai pasiekti.

Atminimo konferencija, skirta profesoriui kunigui Jonui Juraičiui jo 90-ojo jubiliejaus minėjimo proga, atkartojant vyskupo Kęstučio Kėvalo žodžius, išties priartino atmintį ir sudabartino tą džiaugsmą, kurį kiekvienas patyrė iš bendrystės su kunigu Jonu.

Tarp pranešimų skambėjo pianisto Pauliaus Rudoko atliekama fortepijoninė muzika, o po konferencijos – visi dalyviai padėkoti už kun. Jono Juraičio gyvenimą susirinko į šv. Mišias Jėzuitų bažnyčioje.

Kun. J. Juraičio 90-mečio konferencijos vedėjai Vaidilė Šumskienė ir prof. Jonas Čepinskis

Lietuvoje gyvas prof. Juozo Ereto atminimas. VDU paminėtos jo 120 - osios gimimo metinės.

JŪRATĖ
CASPERSEN

2016 m. spalio 18 d. sukako 120 metų, kai gimė Šveicarijos sūnus, visą savo gyvenimą atidavęs Lietuvai – profesorius Juozas Eretas (Joseph Ehret). Lietuvoje jis gyveno tik 21 metus, bet jo palikti pėdsakai, kaip svetimtaučio, mūsų istorijoje yra bene ryškiausi. Tad gal ne skaičiuje Lietuvoje pragyventų metų slypi paslaptis. Dr. Albertas Gerutis yra pastebėjęs: „prof. J. Eretas liko su mumis tada, kada mes buvome nelaimingi. Ir tai buvo vienas didžiausių jo nuopelnų“.

Juozas Eretas susipažino su lietuviais studentais Fribūro universitete 1917 m. Susižavėjęs seniausią gyva Indoeuropiečių kalba, jis panorio jos išmokyti iš tos kalbos vartotojų. O lietuviai tuo metu ieškojo vokiškai kalbančio talkininko Lietuvos Informacijų biuro leidžiamam laikraščiui „Litauen“. Tad J. Ereto draugystė su lietuviais labai greit užsimezgė. Jau 1918 metų pabaigoje J. Eretas vokiečių kalba parašė beveik 500 psl. knygą apie Lietuvą „Litauen in Vergangenheit,

Parodos, skirtos prof. Juozo Ereto 120-sioms gimimo metinėms, plakatas

Gegenwart & Zukunft“ („Lietuva praityje, dabartyje ir ateityje“ Bernas, 1919), kuri netrukus buvo išversta į prancūzų kalbą.

Vienas iš J. Ereto artimiausių bičiulių - lietuvis iš Mažosios Lietuvos Mykolas Ašmys (1891-1918), mokęs jį lietuvių kalbos, susirgo džiova ir, jau būdamas mirties patale, prisaikdino J. Eretą vietoj jo metams vykti į Lietuvą padėti naujai atsikūrusiai, „laisvai,

bet dar nelaimingai“ valstybei. Po M. Ašmio mirties, tik apsigynęs filosofijos daktaro disertaciją, Juozas Eretas išvyko į Lietuvą tesėti savo pažado. Skamba kaip kokia legenda; bet tai ir buvo tikroji Juozo Ereto 1919 m. spalio mėnesį atsiradimo Kaune priežastis.

Tik atvykęs į Lietuvą, Juozas Eretas dirbo Užsienio reikalų ministro padėjėju spaudai. Netrukus jis įsteigė telegramų agentūrą ELTĄ (1920) ir 14 jos skyrių Lietuvoje ir užsienyje. Bet J. Eretą labiausiai traukė akademinė ir mokslinė veikla. 1919 -1922 metais jis prisidėjo kuriant Kauno Aukštųjų kursų Humanitarinį fakultetą, o įkūrus Lietuvos universitetą, Eretas tapo Teologijos-filosofijos fakulteto profesoriumi, vadovavo Visuotinės literatūros katedrai, dėstė vokiečių bei visuotinės literatūros kursus.

Juozas Eretas vedė lietuvaitę Oną Jakaitytę (1889-1954), priėmė Lietuvos pilietybę (1922), buvo išrinktas į antrąjį Lietuvos Respublikos Seimą (1923-1924). Dalyvavo ateitininkų ir pavasarininkų veikloje, atkūrė blaivybės draugiją, kartu su kitais sporto pradininkais Lietuvoje įkūrė Gimnastikos ir Sporto Federaciją. Negana to, iškilus būtinybei, Juozas Eretas stojo į savanorių pulką ginklu ginti Lietuvą nuo lenkų išpuolių.

Paroda iš prof. Juozo Ereto archyvų (prof. Juozo Ereto archyvas buvo perduotas VDU, minint jo 100 -ąsias gimimo metines).

Pasitraukęs iš okupuotos Lietuvos 1941 m. Juozas Eretas toliau tęsė publicistinį darbą savo tėvynėje, Šveicarijoje; rašė straipsnius į spaudą, skaitė visuomenei paskaitas, gynė „užmirštuosius baltus“, neleisdamas laisvajam pasauliui užmiršti mažoms tautoms padarytos skriaudos - atimtą laisvę. Jis artimai bendravo su lietuviais karo pabėgėliais, padėjo įkurti Šveicarijos lietuvių bendruomenę, kartu švęsavo Lietuvos nepriklausomybės šventes, su pranešimais dalyvavo Lietuviškų Studijų Savaitėse Vokietijoje. Rašydamas apie lietuvių tremtyje, jis jautėsi esantis vienas iš jų.

J. Eretas liko ištikimas Lietuvai visą savo gyvenimą. Atsakydamas į Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdybos gimtadienio sveikinimus, Juozas Eretas rašė: „Nuoširdžiai dėkoju Jums už linkėjimus, kuriuos man atsiuntėte 85-ojo gimtadienio proga. Jie sustiprina mane ryžte ir toliau dirbti ir kovoti naudai Lietuvos, kuri tapo viso mano gyvenimo turiniu“.

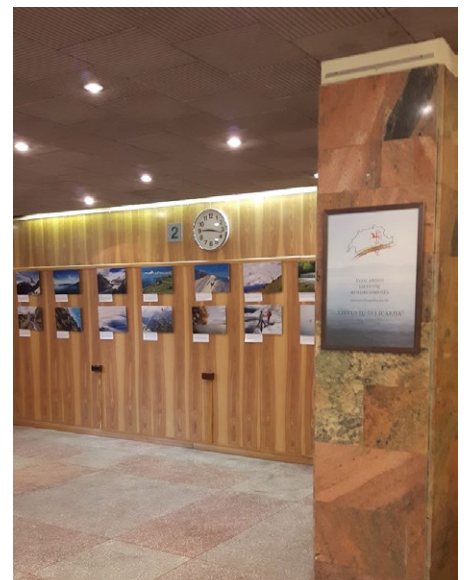
Juozo Ereto amžininkas Jonas Girnius taip įvertino prof. Ereto reikšmę lietuvių tautai: „Visu savo likimu Eretas taip sutapo su lietuviais, kad būtų per maža jį laikyti tik mūsų bičiuliu. Jis taip jauco į mus, kad tapo mūsų savuoju“. Čia ir atsakymas, kodėl prof. Juozo Ereto vardas ir šiandien Lietuvoje gyvas.

Juozo Ereto jubiliejai buvo minimi dar jam esant gyvam – ir Šveicarijoje, ir Lietuvoje, ir JAV, o po jo mirties (1984), visi didesni jubiliejai sulaukė

naujų atminimo ir įamžinimo ženklų. Jo 100-osios gimimo metinės (1996) buvo plačiai paminėtos Lietuvoje mokslinėmis konferencijomis ir parodomis. 2001 m. buvo išleistas pašto ženklas, VDU Katalikų teologijos fakulteto skverelyje pastatytas koplytstulpis. Minint 110-ąsias gimimo metines, 2006 m. Kaune ant Rotušės g. namo nr. 23/2, kuriame 1932-1937 m. gyveno Eretų šeima, atidengta atminimo lenta. Šveicarijos lietuviai, minėdami Lietuvos vardo Tūkstantmetį, išrinko prof. Juozą Eretą „Tūkstantmečio šveicarų“ ir 2010 m. atidengė atminimo lentą ant jo vaikystės namo Bazelio mieste.

Prof. Juozo Ereto 120 - ūjų gimimo metinių minėjimą inicijavo VDU Rektoratas (Tarptautinių ryšių prorektorė Ineta Dabašinskienė). VDU centriniuose rūmuose buvo parengta paroda, eksponuojanti archyvinį Juozo Ereto palikimą, o akademinėje popietėje, vykusioje Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje, skaityti referatai apie prof. Ereto lituanistinę ir germanistinę veiklą, mistinės literatūros studijas, jo darbą jaunimo organizacijose ir prisiminti visi jo gražūs ir reikšmingi darbai Lietuvai.

Prisidėdama prie šio garbingo prof. Juozo Ereto jubiliejinio minėjimo, Šveicarijos lietuvių bendruomenė pristatė pačių parengtą fotografijų parodą „Lietuvių Šveicarija“, o susirinkusiems į minėjimą, perdavė nuoširdžiausią jauniausios J. Ereto dukters Julijos Koller – Eretaitės padėką už šviesaus prof. Juozo Ereto atminimo išsaugojimą Lietuvoje.

VDU prorektorė dr. Ineta Dabašinskienė (viduryje) atidaro minėjimą, skirtą prof. Juozo Ereto 120-osioms gimimo metinėms paminėti. Dešinėje dr. Asta Gustaitienė, Lituanistikos katedros vedėja. VDU archyvo nuotrauka.

Šaltiniai:

1. J. Brazaitis, red. str. rinkinys. „Didysis jo nuotykis. Prof. J. Eretas Tarnyboje Lietuvai“. Niujorkas, 1972.
2. A. Vasiliauskiene, „Profesorius Juozas Eretas pagerbtas Šveicarijos lietuvių“. Mokslo Lietuva. 2011 m. sausio 20 d. Nr. 2)

KVIEČIAME DALYVAUTI

Anonsas apie Pasaulio lietuvių sporto žaidynes 2017 m. Kaune

Kviečiame visus sportuojančius Šveicarijos lietuvius dalyvauti X-ose Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse (PLSŽ) 2017 m. birželio 30 d. – liepos 2 d. Kaune.

Pasaulio lietuvių sporto žaidynės – tai tarptautinis lietuvių sporto renginys, kuriame gausiai dalyvauja ir užsienyje gyvenantys tautiečiai.

Pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada buvo surengta 1938 m. Kaune. Vėliau 40 metų žaidynės nevyko, kol jos nebuvo atgaivintos išeivijoje. Pirmosios pasaulio lietuvių sporto žaidynės buvo surengtos 1978 m. Toronte. Antrosios – vyko 1983 m. Čikagoje, trečiosios – 1988 m. Adelaidėje. 1991 m. PLSŽ persikėlė į laisvą Lietuvą ir nuo tada jos rengiamos kas 3-4 metai. Jų tikslas – skatinti užsienio lietuvius įsitraukti į Lietuvos sporto gyvenimą, tęsti tautinio bendravimo ir lietuviybės išsaugojimo tradicijas.

2017-aisiais, Lietuvos Respublikos Seimo paskelbtais Sporto metais, vyks jubiliejinės X-osios Pasaulio lietuvių sporto žaidynės. Jos bus skiriamos Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui pažymėti.

Praeitose, IX-ose PLSŽ, vykusiose 2013 m. Klaipėdoje, dalyvavo 2560 dalyvių. 1869 iš jų buvo iš Lietuvos ir 691 iš užsienio – atstovai iš 21 šalies. Šveicarijos lietuvių bendruomenei šiose žaidynėse atstovavo dvi sportininkės – plaukikė Dominyka Jusevičiūtė ir šachmatininkė Rūta Navickaitė. Dominyka parvyko Šveicarijon net su dviem sidabro medaliais.

X Pasaulio lietuvių sporto žaidynių programoje numatytos 20 sporto šakų: badmintonas, bouldingas, futbolas, golfas, jėgos trikovė, keliautojų sportas, krepšinis, ledo ritulys, lengvoji atletika, orientavimosi sportas, plaukimas, smiginis, sportinė žūklė, stalo tenisas, šachmatai, šaudymas, šaudymas iš lanko, tenisas, tinklinis ir net kalnų slidinėjimas! Be sporto varžybų vyks įvairi kultūrinė programa bei komandų vadovų ir Bendruomenių atstovų forumas.

Priėmimo sąlygos: užsienio šalių lietuviams sportininkams ir komandos vadovams bus apmokamos nakvynės ir maitinimo išlaidos (viena diena iki sporto šakos varžybų pradžios, varžybų dienomis ir viena diena po varžybų). Atvykimas ir išvykimas – dalyvių lėšomis.

Norintys dalyvauti sporto žaidynėse ir atstovauti Šveicarijos lietuvių bendruomenei (individualios paraiškos nepriimamos), prašome registruotis pas Saulių Damčiką saulius@swisstyle.ch iki 2017 m. vasario 20 d. Daugiau informacijos apie PLSŽ 2017, galite rasti www.lsf.lt. Planuojantys rungtis šachmatų varžybose ir norintys pasitreniruoti, kreipkitės jes@caspersen.ch.

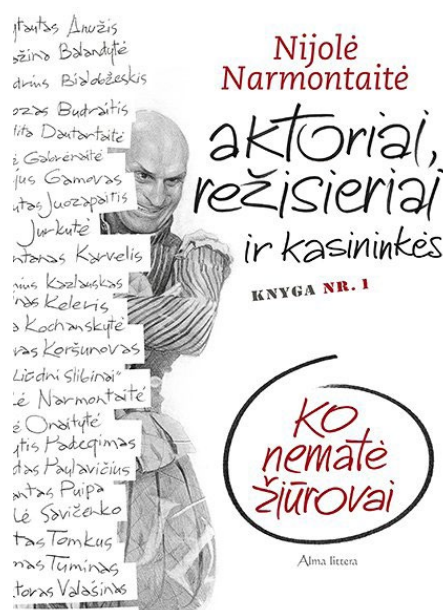
PASIŽYMĖKITE

Vasario 16-osios minėjimas ir Visuotinis ŠLB narių susirinkimas.
2017 metų vasario 25 dieną.

Lietuvos aktorės ir 3 knygų „Ko nematė žiūrovai“ autorės Nijolės Narmontaitės viešnagė Ciuriche
2017 metų kovo 18 d.

Nijolė Narmontaitė. Viganto Ovadnevo nuotrauka, Žmonės.lt.

Pasaulio lietuvių sporto žaidynės vyks Kaune 2017 m. birželio 30 d. – liepos 2 d.

Lituanistinio darželio-mokyklėlės „Pagrandukas“ užsiėmimų datos 2017 m. pirmame pusmetyje: sausio 22 d., vasario 19 d., kovo 19 d., balandžio 23 d., gegužės 14 d., birželio 4 d., liepos 2 d.

„Draugystės Tiltas 2017“ kviečia į Hamburgą 2017m. birželio 9-11d. „Draugystės tiltas“ – kas tai? – jei nežinai ir niekad nebuvai - aplankyk www.draugystestiltas.com

NAUDINGI ADRESAI

Bendruomenės interneto svetainė:

www.lietuviai.ch

LR garbės konsulas

Tičino kantone

Gintautas Bertašius

Via Luganetto 4, P.O. Box 743

6962 Lugano - Viganello 6

+41 (0) 91 971 56 43

g.bertasius@bluewin.ch

ŠLB banko sąskaitos duomenys:

Litauische Gemeinschaft,

8050 Zürich,

Zürcher Kantonalbank, 8010 Zürich

IBAN CH38 0070 0110 0013 0089 1

SWIFT (BIC) ZKBKCHZZ80A

ŠLB valdybos pirmininkė

Jūratė Caspersen

Dorfstrasse 198,

8706 Meilen

+41 (0) 76 330 92 00

jurate@caspersen.ch

LR garbės konsulas

Ženevos ir Vo kantonuose

Michel Sogny

2 Avenue de Warens,

1203 Genève

www.sogny.com

ŠLB fondas „Lietuvai -100“

Litauische Gemeinschaft

8050 Zürich

Zürcher Kantonalbank

IBAN: CH19 0070 0350 0461 7458 5

Konto-Nr. 3500-4.617458.5

Sąskaitos pavadinimas: LITAUEN – 100

LR ambasada Šveicarijoje

Kramgasse 12, 3011 - Bern

+41(0) 31 352 52 91

http://ch.mfa.lt,

amb.ch@urm.lt

LR garbės konsulas Ciuriche

Graziano Pedroja

Waaggasse 5,

CH-8001 Zürich

+41 (0) 43 817 65 48

www.konsulat-litauen.ch

info@konsulat-litauen.ch

Žurnalo „Pasaulio lietuviai“ prenumerata:

PLB atstovybės Lietuvoje sąskaitos Nr.

(IBAN) LT76 7300 0101 2423 6579

Bankas: AB „Swedbank“

Banko adr.: Konstitucijos pr. 20A, 03502

Vilnius, Banko kodas: 73000

SWIFT kodas: HABALT22

Kaina metams 45 eurai.

SVEIKINAME

Artėjančios šventės – tarsi slenkstis, ties kuriuo sustojus vėl perkainuojamos vertybės ir kurį peržengus galima daug ką pradėti iš naujo; ieškoti naujų kūrybos, veiklos ir bendradarbiavimo būdų ir formų.

Juk nėra kelio be žmogaus, drąsių užmojų be tikėjimo, prasmingų darbų be tarpusavio supratimo ir palaikymo.

Tebūna daug erdvės Jūsų viltims, siekiams, idėjoms, gerumui ir atkaklumui ...

Telydi Jus santarvė ir ryžtas, te nė akimirksniu nuo Jūsų nenusisuka sėkmė ir laimė.

Linksmų Šv. Kalėdų ir Laimingų Naujųjų 2017-ųjų Metų!

ŠLB valdyba

Jūratės Schaad Katinaitės šeimą lapkričio 12 dieną sulaukusios ketvirtosios atžalos - dukrelės Jael. Linkime daug daug džiaugsmo visiems kartu.

Saulę Damčikaitę – Dailiojo čiuožimo LEU turnyre Ciuriche Bronze kategorijoje laimėjusią pirmąją vietą.

Nuoširdžiai sveikiname Angelę Gegeckienę, gruodžio 22 dieną švenčiančią 93-jį gimtadienį.

UŽUOJAUTA

Mirus mamai, nuoširdžiai užjaučiame Virginiją Šukaitienę. Tegu šviesus mamos atminimas sumažina skausmą ir netekties jausmą.

DĖKOJAME

Nuoširdžiai dėkojame visiems, paaukojusiems ŠLB fondui „Lietuvai -100“ ir Kalėdinei akcijai.

Dėkojame Gretai Skrobockeytei už paaukotas knygas vaikams bei dr. Martinui Kušliui už paaukotas savo šviesios atminties tėvelio Alfonso Kušlio lietuviškas knygas ŠLB mobiliąjai bibliotekai. Tarp jų – Bostono Lietuvių Enciklopedijos tomai.

NAUJI NARIAI

2016.05.10 – 2016.12.10

1. Kristina Schneider (SO)

2. Regina Kronberga (ZH)

3. Aušra Liu (GE)

4. Aistė Baleišytė (VD)

5. Simona Kepalaitė (VD)

6-7. Pierre ir Rūta Baublytė Kaufmann

(BE)

8-9. Renata ir Saulius Kaukėnai (ZH)

10-11. Laura ir Giedrius Matulaičiai

(atnaujinio)

REDAKCIJOS SKILTIS

Laikraščio redkolegija: ŠLB valdyba. Maketavo Diana Brunner.

Laikraštis spausdintas www.esf-print.de

Straipsniai, informacija, reklamos priimami el. paštu: slz@lietuviai.ch. Reklamos kaina - 30 frankų.

Laikraštis yra Šveicarijos lietuvių bendruomenės leidinys, išeina 2 kartus per metus 250 egz. tiražu.

Perspauddinant straipsnius, būtina nurodyti šaltinį.